

СРЕДЊА ШКОЛА „МЛАДОСТ“
ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ

А Н Е К С
ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ШКОЛСКА 2021/2022 ГОДИНА

Октобар 2021.године, Петровац на Млави

Увод:

Анекс Школског програма је израђен на основу следећих прописа:

- Закона о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ број 88/17, 27/18-др.закон, 10/19, 27/18-др.закон и 6/20)
- За подручје рада Трговина, угоститељство и туризам : На основу Правилника о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада Трговина, угоститељство и туризам („Сл.гласник РС“ – „Просветни гласник“ број 13 од 2.9.2021.године)
- За подручје рада Гимназија – одељење за ученике са посебним способностима за рачунаство и информатику: На основу допуне Правилника о плану и програму наставе и учења гимназије за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику („Сл.гласник РС“ – „Просветни гласник“ број 6 од 4.8.2021.године)

ПОДРУЧЈЕ РАДА
ТРГОВИНА,
УГОСТИТЕЉСТВО И ТУРИЗАМ

ПОЗНАВАЊЕ РОБЕ

Први разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Циљеви

Упознавање са основама познавања робе

Стицање знања о врстама прехранбених производа и вредностима хранљивих састојака намирница

Стицање знања о факторима који утичу на квалитет прехранбених производа

Стицање знања о штетном утицају алкохола, кофеина и никотина на људски организам

Стицање знања о текстилним сировинама и готовим производима

Стицање знања о кожи и производима од коже

Стицање знања о врстама дрвета и производима од дрвета

Задаци

Упознавање основних теоријских појмова из познавања робе

Оспособљавање ученика за идентификацију производа и стицање знања декларације

Развијање способности да стечена знања примени у пракси

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
ОСНОВИ ПОЗНАВАЊА РОБЕ	Објасни појам,врсте и квалитет робе; Објасни утицај појединих фактора на квалитет; Формулише декларацију робе; Наведе елементе декларације; Препозна марку производа; Одреди ко потврђује,а ко доказује марку производа;	-Појам и подела робе -Квалитет робе и фактори који утичу на квалитет -Декларација робе -Марка производа	Теоријска настава се реализује у учионици. Повезати појмове са већ познатим појмовима из живота. Користити декларацију познатих производа. Марке производа објаснити на Ученицима познатим маркама. Користити фотографије,слике,шеме,декларације Користити стручну литературу,исечке из новина и других публикација. Упућивати ученике да користе интернет. Користити методу активно оријентисане наставе. Користити узорке различитих врста тканина и других текстилних материјала. Вредновање остварености исхода вршити кроз: -праћење остварености исхода -тестове знања -активност на часу -усмено излагање -домаће задатке Корелација са предметима: Хемија,практична настава

ПРОИЗВОДИ ПРЕХРАМБЕНЕ И ДУВАНСКЕ ИНДУСТРИЈЕ	Објасни значај хигијене у раду са прехранбеним производима; Наведе хранљиве састојке намирница и објасни њихов значај за људски организам; Наведе хранљиве састојке у појединим намирницама; Наведе поступке конзервисања појединачних намирница; Објасни начин чувања различитих прехранбених производа; Објасни поступак уклањања орпада у трговини прехранбеном робом; Разликује врсте амбалаже за прехранбене производе; Изабере амбалажу према врсти прехранбеног производа; Наведе врсте производа од меса,млека и рибе; Објасни класификацију јаја; Разликује биљна уља и масти који се налазе на тржишту; Разликује житарице; Наведе врсте и типове брашна; Разликује врсте хлеба,печива и тестенина; Разликује врсте кондиторских	-Хигијена у раду са прехранбеним производима -Састав и хранљива вредност прехранбених производа(беланчевине,угљени хидрати,липиди) -Месо и производи од меса -Млеко и производи од млека -Риба и рибље прерађевине -Јаја-састав,исправност и класификација -Биљна уља и масти -Житарице-пшеница,кукуруз и пиринач -Брашно -Пекарски производи -Тестенине -Кондиторски производи -Шећер,мед и вештачки заслађивачи -Воће и производи од воћа -Поврће и производи од поврћа -Алкохолна пића(врсте,подела,процеси добијања) -Пиво и вино -Јака алкохолна пића и ликери -Безалкохолна пића и минералне воде -Кафа и чај -Зачини,кухињска со и сирће -Дуван и производи од дувана	
---	---	---	--

ПРОИЗВОДИ ТЕКСТИЛНЕ И КОЖАРСКЕ ИНДУСТРИЈЕ	производа и објасни њихове карактеристике; Наведе карактеристике шећера, меда и вештачких заслађивача; Разликује врсте воћа и производе од воћа; Разликује врсте поврћа и производе од поврћа; Наведе врсте алкохолних пића и објасни начине њиховог добијања; Објасни дејство кофеина, теина и никотина на људски организам; Наведе врсте кафе и чаја који се налазе на тржишту; Наведе карактеристике појединих зачина; Наведе карактеристике кухињске соли; Наведе врсте сирћета које се могу наћи на тржишту; Наведе врсте и сорте дувана и квалитет; Објасни штетна дејства конзумирања дувана и алкохола; Класификује врсте текстилних влакана према пореклу; Наведе особине памучних и ланених влакана;	-Сировине текстилне индустрије-влакна, подела и карактеристике -Природна целуозна влакна-	
---	--	---	--

	Објасни порекло вискозних влакана и наведе њихове особине; Упореди различита вештачка влакна; Објасни појам пређа и наброји врсте и карактеристике пређа; Наведе врсте тканина и карактеристике које утичу на квалитет; Објасни особине вунених тканина; Наведе особине тканина од природне свиле; Класификује вискозне и вештачке тканине према карактеристикама и намени; Наведе трикотаже производе; Наведе производе текстилне конфекције и материјале од којих се израђује; Разликује системе конфекцијских мера које се користе на тржишту; Наведе комадну робу и њене особине; Навед врсте и објасни грађу тепиха; Повеже подне застираче машинске израде са техником њихове производње; Објасни разлику између	памук и лан -Природна протеинска влакна-вуна и свила -Влакна од природних полимера-вискозна влакна -Влакна од вештачких полимера -Пређа-појам,врсте и карактеристике -Тканине-подела и карактеристике -Вунене тканине -Тканине од природне свиле -Тканине од вискозних и вештачких влакана -Трикотажни производи -Текстилна конфекција -Ознаке величине одеће,обележавање и декларисање текстилне конфекције -Комадна роба (рубље за домаћинство,постељина и текстилна галантерија) -Текстилни подни застирачи ,грађа и врсте -Подни застирачи машинске израде -Теписи ручне израде -Кожа и крзно -Обућа -Ознаке величине обуће -Кожна галантерија -Кожна конфекција	
--	--	---	--

ДРВО И ПРОИЗВОДИ ОД ДРВЕТА	техника израде чворованих и тканих тепиха; Наведе врсте и карактеристике природне и вештачке коже; Разликује врсте крзна; Наброји врсте обуће, Наведе ознаке величине обуће; Разликује врсте кожне галантерије; Разликује врсте кожне конфекције Објасни грађу и особине различите врсте стабала; Наведе и објасни карактеристике производа прераде дрвета; Објасни начине чувања дрвета и производа прераде дрвета; Разликује грађевинску столарију; Разликује врсте намештаја	-Дрво –грађа и особине стабла -Производи прераде дрвета -Готови производи од дрвета-грађевинска столарија и намештај	
--	---	---	--

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

Први разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Стицање знања о основним облицима и начинима продаје робе купцима.

Схватање улоге и значаја елемената процеса рада у продавници.

Стицање вештина и знања о техници непосредне продаје робе у класичној продавници.

Задаци наставе и учења предмета:

Упознавање основних појмова из предмета практична настава.

Развијање способности да стечена знања примени у пракси.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
ОСНОВНИ ОБЛИЦИ И НАЧИНИ ПРОДАЈЕ	Ученик редовно пише дневник практичне наставе; Биће у стању да припреми своје радно место; Одржава личну хигијену; Придржава се организације рада у продавници; Идентификује послове на свом радном месту у продавници; Организује сопствене послове у датом временском оквиру; Разликује различите носиоце малопродаје; Направи преглед носиоца мало продајне мреже. Разликује класичне и	- Организација рада у трговинском предузећу - Продавница - Појам и подела трговине - Појам и подела малопродаје - Носиоци малопродаје - Млопродајна мрежа - Изглед продавница - Класична продавница,самоизбор,самоуслуге,трговински центри,аутомати,комисиона продавница,покретна продавница - Е-трговина - М-трговина	Програм се реализује кроз практичну наставу. Практична настава се реализује у продавници. Сви садржаји се реализују путем метода активно оријентисане наставе. Инсистира се на уредности и прецизности у раду. Инсистира се на примени прописа за заштиту здравља и животне средине. Ученик је обавезан да води дневник

ЕЛЕМЕНТИ ПРОЦЕСА РАДА У ПРОДАВНИЦИ	савремене продавнице; Препозна типове електронске малопродаје; Учествује у активностима у Е-трговини; Учествује у активностима у М-трговини; Примени правила понашања која су у складу са принципима родне,расне,религиозне и друге равноправности; Одржава хигијену радног простора и средстава за рад; Користи средства за рад уз инструкције наставника према правилима о начину коришћења и одржавања; Учествује у провери исправности опреме и средстава за рад у продавници; Изабере и класификује робу за продавницу,пратећим инструкције; Учествује у излагању иприпреми робе за продају; Примени процедуре за чување робе од губитака; Разликује врсте амбалаже у продавници; Примени општа правила понашања продавца; Обави пословни разговор на иницијативу купца;	-Елементи процеса рада у продавници -Средства за рад -Опрема продавнице -Врсте опреме(намештај,технички уређаји,инструменти за мерење робе,електронска каса,алат и прибор и средства унутрашњег транспорта) -Роба(појам и подела,асортиман робе,губици на роби и како их спречити) -Амбалажа-појам,функција и врсте -Продавац -Општа правила понашања продавца -Продајне вештине -Остале вештине продавца	практичне наставе. На крају сваког садржаја ученик ради тест практичних вештина Са наставницима предмета техника продаје и услуге купцима усагласири наставне теме и исходе како би ученици стечено знање потврдили и применили у реалним условима у трговини Неке наставне теме могу бити у корелацији са предметом основи трговине.
--	---	---	---

ТЕХНИКА ПРОДАЈЕ РОБЕ У КЛАСИЧНОЈ ПРОДАВНИЦИ	Демонстрира особине робе и утиче на одлуку купца о куповини; Одабере најбоље решење да одговори на приговор купца примењујући инструкције наставника; Комуницира са купцима и превазиђе евентуалне баријере у комуникацији са купцима; Учествује у фази припреме продаје у класичној продавници; Разликује припремне послове самостално и у сарадњи са запосленим у продавници; Учествује у провери исправности и припреми опреме и средстава за рад у продавници; Одржава личну и радну хигијену; Учествује у праћењу кретања залиха у продавници; Прати изложеност на свом радном месту; Прати и стањезалиха робе на свом радном месту, Сортира робу; Класификује робу; Мери и пакује робу; Врши ађустирање робе; Означава робу; Чува робу на одговарајући	-Техника припреме продаје -Припрема средстава и алата за рад -Припрема радног места продавца за рад -Контрола залиха робе на радном месту -Снабдевање радног места продавца робом -Распоређивање робе на радном месту продавца -Излагање на радном месту продавца -Припрема продавца за рад -Лична и радна хигијена -Техника припреме робе за продају: -распакивање -чишћење -проверавање и дотеривање робе -груписање робе -сортирање робе -класирање робе -претходно мерење робе -претходно паковање робе -претходно ађустирање робе -означавање робе -чување робе Техника непосредне продаје робе у класичној продавници Допунске услуге Он-лајн комуникација	
---	--	---	--

	начин; Реализује и прати фазе непосредне продаје робе; Самостално обави продајни разговор на иницијативу купца; Демонстрира особине робе и утиче на одлуку купца о куповини; Одабере најбоље решење да одговори на приговор купца; Превазиђе евентуалне баријере у комуникацији са купцима; Користи електронску вагу за мерење робе променљивих мера; Самостално пакује продату робу; Прати коришћење електронске касе за обрачун и наплату новчаног износа за продату робу; Прати састављање прегледа података о продаји користећи систем електронске касе; Прати рад касира и идентификује разлике између готовинског и безготовинског плаћања; Прати састављање спецификације и уплате дневног пазара; Даје обавештење купцу о допунским услугама; Учествује у спровођењу		
--	--	--	--

НЕПОСРЕДНА ПРОДАЈА(НАСТАВА У БЛОКУ)	допунских услуга купцима; Учествује о он-лајн комуникацији: Обави припремне послове у класичним продавницама Одржава личну и радну хигијену Проверава исправност и одржава на прописан начин средства за рад и опрему у продавници Примењује технике и процедуре припреме за рад у продавници Примењује правила понашања продавца у класичној продавници Примењује вештине знања о пословима и начину обављања послова у класичној продавници Примењује вештине и знања из домена пословања директној продаји робе у класичној продавници Примењује технике непосредне продаје робе(мери ,пакује робу, уручи робу купцу) Обрачуна новчани износ за продату робу Информише купце о врстама допунских услуга и пружању допунских услуга купцима Пружи допунске услуге	-Трговина,малопродаја и носиоци малопродаје и малопродајна мрежа -Елементи процеса рада у продавници-средства за рад,роба и продавац -Техника припреме елемената процеса рада у продавници -Техника припреме робе за продају у класичној продавници(класирање робе,претходно мерење робе,претходно паковање робе,претходно ађустирање робе,означавање робе и чување робе) -Техника непосредне продаје робе у класичној продавници пријем купаца -Техника непоередне продаје робе у класичној продавници(обрачун износа за продату робу,наплаћивање новчаног износа за продату робу,паковање продате робе,уручивање продате робе купцу и испраћај купца) -Допунске услуге купцима (пружање услуга купцима у сервисима продавнице и он-лајн комуникација)	
---	---	--	--

	купцима по налогу Учествује у он-лајн комуникацији са купцима по налогу		
--	--	--	--

ТЕХНИКА ПРОДАЈЕ И УСЛУГЕ КУПЦИМА

Први разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Упознавање са основним облицима и начинима продаје;
Развијање знања о значају елемената процеса рада у продавници;
Упознавање са техником продаје робе у класичној продавници;
Упознавање са савременим облицима и начинима продаје;
Оспособљавање за обављање послова снабдевања продавнице робом;
Развијање вештина попуњавања докумената у вези са набавком;
Развијање знања о процесу непосредне продаје у савременим облицима продаје;
Оспособљавање ученика за извршавање послова непосредне продаје;
Развијање свести о значају пружања услугама купцима;
Унапређивање знања о значају пружања сервиса потрошача.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
1. ОСНОВНИ ОБЛИЦИ И НАЧИНИ ПРОДАЈЕ.	По завршетку модула ученик ће бити у стању да: 1. - Објасни место и улогу трговине - Наведете врсте трговине - Образложи појам	1. - Појам и подела трговине - Појам малопродаје - Носиоци малопродаје - Мали и независни детаљисти - Уједињени ланци и	На почетку сваке теме ученике упознати са циљевима, исходима, планом рада и начинима оцењивања. Модули се реализују кроз теоријску наставу и вежбе у учионици, специјализованој учионици или
2. ЕЛЕМЕНТИ ПРОЦЕСА РАДА У			

ПРОДАВНИЦИ 3. ТЕХНИКА ПРОДАЈЕ РОБЕ У КЛАСИЧНОЈ ПРОДАВНИЦИ	малопродаје - Наброји и објасни носиоце малопродаје - Објасни појам и изглед продавница - Наведите врсте продавница - Разликује типове електронске малопродаје - Образложи развој м-трговине 2. - Познаје средства за рад у продавници - Користи средства за рад у продавници - Користи опрему у продавници - Разликује врсте робе - Разликује врсте и димензије асортимана - Објасни губитке на роби - Опише функцију амбалаже - Наведите врсте амбалаже - Објасни улогу продавца у процесу продаје робе - Разликује и примени вештине продавца 3. - објасни све радње неопходне за припрему продаје	корпорације - Уговорни ланци - Потрошачке кооперативе - Државни трговински ланци - Малопродајна мрежа - Појам, изглед и врсте продавница (класичне продавнице,самоизбор, самоуслуге, трговински центри,аутомати,лизинг продаја, продаја робе у комисионој продавници,покретне продавнице) - Типови електронске малопродаје (Тв или радио продаја,електронски киосци, е-трговина, м-трговина) 2. - Средства за рад - Опрема продавнице - Врсте опреме (намештај,технички уређаји,инструменти за мерење робе,алат и прибор, средства унутрашњег транспорта) - Роба - Појам и подела - Асортиман робе - Губици на роби и поступци за спречавање - Амбалажа (појам, функција и врсте)	кабинету. Препоручени број часова по модулу је: - Основни облици и начини продаје: 40 часова - Елементи процеса рада у продавници: 44 часа - Техника продаје робе у класичној продавници: 56 часова. При реализацији модула, неопходно је да се наставник припреми да презентује ситуације, примере из домена рада трговине.Избор метода и облика рада за сваки модул одређује наставник у зависности од наставних садржаја, способности и потреба ученика, материјалних и других услова. Пре свега, користити активне наставе-интерактивна предавања, вербалне методе, методе демонстрације, симулације, текстуално илустративне методе. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад, практичан рад. Такође, препорука је примена пројектне наставе, развијање вештина потребних за тимски рад, игра улога, вежбање вештина. Ученици у виду пројекта, могу самостално или у пару представљати улогу и наступ продавца у процесу
---	---	---	---

	- Спроведе све радње неопходне за припрему продаје - Објасни све радње непосредне продаје у класичној продавници - Изведе све радње непосредне продаје у класичној продавници - Разликује врсте допунских услуга - Симулира допунске услуге купцима	3. - Продавац - Профил и улога продавца - Продајне способности и вештине продавца - Техника припреме продаје - Припрема средстава за рад - Припрема радног места продавца за рад - Припрема продавца за рад - Техника припреме робе за продају - Техника непосредне продаје робе у класичној продавници - Чин купопродаје робе - Редовне продајне услуге класичне продаје	купопродаје, уз инструкције наставника. Модули се могу реализовати кроз искуства ученика из свакодневног живота, из практичне наставе, учења кроз рад, анализом ситуација из појединих филмова-серија. Нагласак мора бити на развијању ставова (стицање самосталности и одговорности у обављању послова, развијање способности комуницирања и тимског рада, стицање и развијање радних навика и радне дисциплине). У великој мери ослањати се на наставне садржаје из предмета Основе трговине и Пословна комуникација. У настави оријентисаној ка достизању исхода прате се и вреднују процес наставе и учења, постигнућа ученика и сопствени рад. Наставник треба да континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у раду, како прикупљају податке, како аргументују, евалуирају, документују... Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају сваке реализоване теме. Сумативне оцене се добијају из: контролних или писмених радова, тестова, усмених испитивања, самосталних или
--	---	---	--

			групних радова ученика, уз поштовање остварености исхода. У формативном вредновању наставник би требало да промовише групни дијалог, да користи питања да би генерисао податке из ђачких идеја, али и да помогне развој ђачких идеја, даје ученицима повратне информације, а повратне информације добијене од ученика користи да прилагоди подучавање, охрабљује ученике да оцењују квалитет свог рада. Поред праћења остварености исхода, наставник прати и активност ученика на часу, домаће задатке, напредовање у односу на претходни период и формулише препоруке за даље напредовање ученика.
--	--	--	---

ПОСЛОВНА КОМУНИКАЦИЈА

Први разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Упознавање ученика са начинима и средствима интерне и екстерне комуникације
Развијање вештине комуникација у продаји
Упознавање са правилима пословног бон-тона
Оспособљавање за успешно обављање телефонског разговора
Оспособљавање за правилно састављање е-маил порука
Развијање вештина за активно слушање и превазилажење конфликтних ситуација
Овладавање техникама продајног наступа
Оспособљавање за обављање продајног разговора
Развијање вештина из области пословне кореспонденције у робном промету

Теме	Исходи По завршетку модула ученик ће бити у стању да:	Садржаји	Начин остваривања програма
УВОД У КОМУНИКАЦИЈУ	- објасни појам комуникација - разликује врсте комуникација - објсни разлику између вербалне и невербалне комуникације - разликује интерну од екстерне комуникације - разликује намену средстава комуникације - објасни карактеристике пословне комуникације - користи средства комуникације(телефон и е-пошта)	- Појам комуникација - Врсте комуникација - Вербална комуникација - Невербална комуникација - Интерна комуникација - Екстерна комуникација - Карактеристике пословног комуницирања - Средства и начини комуницирања(телефон, интернет).	На почетку модула ученике упознати са циљевима и исходима наставе, односно учења, планом рада и начинима оцењивања. Модули се реализују кроз вежбе у специјализованој учионици/кабинету. <u>Препоручени број часова по модулу:</u> -Увод у пословну комуникацију: 12 часова -Писано пословно комуницирање: 16 часова -Комуникација у трговини: 24 часова -Продајне вештине и пословни бонтон: 18 часова Сви исходи се реализују кроз двочас(по групама). Неопходан приступ интернету; Наставник користи активне облике наставе-интерактивна предавања(филм, презентације, студије случаја..), вербалне методе(метода усменог излагања и дијалогска метода), методе демонстрације, игре улога, симулације, текстуално-илустративне методе. Предложени облици рада су фронтални, рад у групи, рад у пару, индивидуални рад. Такође, препорука је примена пројектне наставе, а неке од
ПИСАНО ПОСЛОВНО КОМУНИЦИРАЊЕ	- објасни значај писаног пословног комуницирања - користи технику куцања у алфанумеричком делу тастатуре - користи технику куцања у нумеричком делу тастатуре - изради пословна писма као најмасовнији вид пословног комуницирања - обликује пословна писма	- Писано пословно комуницирање - Пословна писма - Обликовање пословних писама, форме пословних писама - Врсте пословних писама - Посебни облици писаног пословног комуницирања - Директна пошта(директан маркетинг)	

	у разним формама • разликује посебне видове писаног пословног комуницирања(пословни обрасци и прописани обрасци) • примењује правила коришћења E-mail-a • напише и користи e- mail као брз начин комуникације са клијентима и сарадницима • опише структуру која представља стандард у писању биографије • изради CV и напише пријаву за посао • обави основну кореспонденцију у робном промету	• E-mail • CV, пријаве за посао • Пословна кореспонденција у робном промету-упит, понуда, поруџбина, уговори(елементи уговора), комисијски записник, рекламације, бонификације	тема могу бити: симулација и демонстрација вештина комуникације, решавање конфликта и сл. Инстистирати на развоју вештина потребних за тимски рад кроз игру улога и вежбање вештина. Код другог модула акценат је на практичним вештинама технике куцања и оспособљавање ученика за састављање и обликовање пословних писама као најмасовнијег облика писаног пословног комуницирања. Ослањати се на знања и вештине из предмета рачунарства и информатике. Код трећег модула кроз игре улога, студије случаја и примере ситуација из живота ученици уз инструкције наставника планирају и припремају продајни разгово, покушавају да прилагоде продајни наступ различитом типу потрошача. Ученике упознати са опште прихваћеним правилима понашања(пословни бонтон):како се примењује и негује пословна етика, и како да одржава коректне односе са потрошачима, клијентима и запосленима у компанији, што такође могу применити и додатно увежбати и у реалним условима применити уз инструкције наставника/ментора
	• спроведе различите технике продајног наступа • разликује све фазе продајног разговора • примени фазе продајног разговора • разликује елементе	• Увод у продајни наступ и фазе процеса продаје • Технике продајног наступа • Фазе продајног разговора	

КОМУНИКАЦИЈА У ТРГОВИНИ	разговора вођеног у личном контакту • прими и остави поруке преко телефона • уговори пословни састанак преко телефона • разликује типове потрошача • састави e-mail поруке различитих намена • препозна могуће баријере у комуникацији • превазиђе баријере у комуникацији на конкретном примеру • примени различите методе решавања конфликтних ситуација • понаша се у складу са општим правилима понашања продавца • користи функционалне фразе и изразе приликом телефонирања • састави и шаље електронску поруку	• Баријере у комуникацији • Методе решавања конфликтних ситуација • Уобичајни изрази који су прикладни за разјашњавање неспоразума • Типови купаца и комуницирање • Типови потрошача и реаговање на различите типове потрошача • Култура продаје, лични имиџ и наступ продавца • Општа правила понашања продавца • Маркетиншки показатељи успешности комуницирања • Имиџ фирме као елемент комуницирања(Пословно даривање) • Телефонирање и електронска комуникација • Функционалне фразе и изрази који се користе приликом телефонирања • Симулација телефонског разговора • Електронска	и инструктора на практичној настави, односно учењу кроз рад. Вредновање остварености исхода вршити кроз: -праћење остварености исхода -тестове знања -тестови практичних вештина -активност на часу -усмено излагање -домаће задатке -самостални или групни радови ученика -презентације Корелација са предметима: Основи трговине, Рачунарство и информатике, Технике продаје и услуге купцима
---------------------------------------	---	---	---

		комуникација-правила за писање E-mail порука	
ПРОДАЈНЕ ВЕШТИНЕ И ПОСЛОВНИ БОНТОН	• представи себе и своје предузеће • примени све научене вештине комуникације • примени правила за активно слушање • планира и припрема продајни разговор • разликује фазе продајног разговора • разликује општа правила понашања продавца • примени најважније продајне вештине • промени правила аргументације за купца • одговори на приговоре купца • прилагоди приступ купцу у зависности од типа потрошача • наведе фразе и изразе које треба избегавати у продајном разговору • објасни значај облачења као вид комуникације • упореди продају у групи	• Способности продавца • Вештине комуницирања • Продајне вештине • Вештине активног слушања и постављања питања • Вештине облачења(униформа лица компаније) • Вештина невербалне комуникације • Групна продаја • Правила пословног понашања(пословни бон-тон) • Понашање-манири • Ословљавање, обраћање, поздрављање • Пословни морал • Одевање • Бонтон-саставни део пословног стила	

	од продаје један на један • примени правила успешног преговарања • понаша се у складу са правилима пословног бонтона • објасни значај опште прихваћених правила понашања • примењује пословну етику • прилагоди одевање врсти занимања(униформа или слободна варијанта) • објсни значај пословног стила који компанији доноси углед и поштовање		
--	---	--	--

ГИМНАЗИЈА
ЗА УЧЕНИКЕ
СА ПОСЕБНИМ СПОСОБНОСТИМА
ЗА РАЧУНАРСТВО И ИНФОРМАТИКУ

МАТЕМАТИКА

Други разред

(5 часова недељно, 185 часова годишње)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Циљ наставе математике у гимназији јесте: да ученици усвоје елементарне математичке компетенције (знања, вештине и вредносне ставове) које су потребне за схватање појава и законитости у природи и друштву и које ће да оспособе ученике за примену усвојених математичких знања (у решавању разноврсних задатака из животне праксе) и за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике су да:

Развијају логичко и апстрактно мишљење;

Развијају способности јасног и прецизног изражавања и коришћења основног математичко-логичког језика;

Развијају способности одређивања и процене квантитативних величина и њиховог односа;

Разликују геометријске објекте и њихове узајамне односе и трансформације;

Разумеју функционалне зависности, њихово представљање и примену;

Развијају систематичност, уредност, прецизност, темељност, истрајност, критичност у раду, креативност; развијају радне навике и способности за самостални и групни рад; формирају систем вредности;

стичу знања и вештине корисне за трансфер у друге предмете и развијају способности за правилно коришћење стручне литературе;

Формирају свест о универзалности и примени математичког начина мишљења;

Буду подстакнути за стручни развој и усавршавање у складу са индивидуалним способностима и потребама друштва; развијају способности потребне за решавање проблема и нових ситуација у процесу рада и свакодневном животу.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ (15+22)	трансформише и израчуна вредност израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; -скицира, тумачи и трансформише график степене функције	Степен чији је изложилац цео број. Функција Степен чији је изложилац рационалан број. Комплексни бројеви. На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања. Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - Теоријска настава (185часова). Место реализације наставе - Настава се реализује у учионици или кабинету за математику. Препоруке за реализацију наставе - Образложити циљ предмета, начин и критеријум оцењивања; - Неопходна предзнања поновити уз максимално ангажовање ученика; - Подстицати ученике на размишљање и самостално закључивање; - Примењивати разноврсне облике и методе рада, како би се подстакла активност ученика; - Инсистирати на	Побројати активности којима се описује: - Начин остваривања општих и међупредметних компетенција кроз остваривање исхода и реализацију садржаја; - Начин остваривања корелације – хоризонталне и вертикалне повезаности између различитих наставних предмета; - Начин коришћења ресурса школе и локалне средине у остваривању исхода; - Начин коришћења партиципативних, кооперативних, активних и искуствених метода наставе и учења; - Начин коришћења ИКТ у настави...
КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА (22+26)	комплексни број задат у алгебарском облику представи у равни, одреди његов модел и решава проблеме у којима примењује основне операције са комплексним бројевима;		

ЭКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА (13+19)	- реши проблем који се своди на квадратне и ирационалне једначине и не једначине и њихове системе; - скицира, тумачи и трансформише график квадратне функције и користи је у реалним ситуацијама; - израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; - користи својства логаритма; - скицира, тумачи и трансформише график експоненцијалне и логаритамске функције; - реши проблем	прецизности, тачности, систематичности и уредности у раду; - Упућивати ученике на претраживање различитих извора и примену савремених технологија.. Степеновање и кореновање: при проширивању скупа из кога ће изложилац нагласити да и даље важе основне особине степеновања и кореновања. Посветити потребну пажњу децималном запису броја у стандардном облику. Оспособити ученика да помоћу калкулатора одреди вредност корена и степена датог броја. Квадратна једначина и квадратна функција: показати односе између решења и коефицијената, као и растављање квадратног тринома на чиниоце. Нацртати свих шест облика квадратне функције и детаљно их анализирати. Знак квадратне функције читати са графика и примењивати на решавање неједначина. Истаћи повезаност између аналитичког и графичког приказа квадратне функције Експоненцијална и логаритамска функција: важно је истаћи да су експоненцијална и	
---	---	--	--

ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ (24+32)	који се своди на експоненцијалне или логаритамске једначине и не једначине или њихове системе користећи својства одговарајућих функција; -израчуна вредност тригонометријске функције , по потреби користећи калкулатор; -трансформише тригонометријске изразе; - скицира, тумачи и трансформише графике тригонометријских функција; -реши проблем који се своди на тригонометријске једначине и неједначине користећи својства одговарајућих	логаритамска функција инверзне. При решавању једначина инсистирати на постављању одговарајућих услова. • Тригонометријске функције поновити правила заокружљивања бројева на одређени број децимала. Тригонометрија има велику примену па је важно поред општих бирати и практичне примере. Оспособити ученике за употребу калкулатора као помоћног средства при решавању проблема из тригонометрије. Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: 1. Усмену проверу знања; 2. Писмену проверу знања; 3. Тестове знања; 4. Активност на часу.	
---	--	---	--

ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ (12) Укупно 185	функција; -примени синусну и косинусну теорему; -анализира и образложи поступак решавања задатка и дискутује број решења; -корисри математички језика за систематично и прецизно представљање идеја и решења; -доказује једноставније математичке теореме и аргументује решења задатака; -проблеме из свакодневног живота преведе на математички језик и добијени математички модел реши водећи рачуна о реалном контексту	Оквирни број часова по темама • Степеновање и кореновање 37 часова; • Квадратна једначина, квадратна функција: 48 часова; • Експоненцијална и логаритамска једначина, неједначина и функција: 32 часа; • Тригонометрија 56 часова; За реализацију 4 писмена задатка са исправкама планирано је 12 часова	
--	--	---	--

ФИЗИКА

Други разред

(3 часа недељно, укупно 111)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Циљ учења Физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну научну писменост, да се оспособе за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци- Кроз опште средњошколско учење физике очекује се да:

Ученици повежу физичке законе и процесе са практичном применом;

Постигну научну писменост која ће им омогућити праћење и коришћење информација у области физике, исказаних језиком физике (физичким терминима, симболима, формулама и једначинама);

Оспособе се за дискусију и доношење одлука у вези с темама из области физике, значајним за појединца и друштво;

Безбедно рукују уређајима, алатима и комерцијалним производима и на бригу о животној средини;

Развију истраживачки однос према окружењу кроз експериментални рад којим се упознаје научни метод, као и разумевање природе науке, научно-истраживачког рада и подржавање доприноса науке квалитету живота појединца и развоју друштва;

Разумеју повезаност физике и савремене технологије и развоја друштва;

Способност прикупљања података кроз испитивање физичких својстава и процеса посматрањем и мерењем;

Планирање и описивање поступака;

Представљање резултата мерења табеларно и графички и извођење закључака.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
МОЛЕКУЛСКО-КИНЕТИЧКА ГАСОВА ТЕОРИЈА ТЕРМОДИНАМИКА	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -користи научни језик физике за описивање физичких појава; – повезује макроскопске карактеристике гаса са микроскопским карактеристикама кретања молекула; – користи једначину стања идеалног гаса и графике (p,V,T) за објашњавање изопроцеса; – користи одговарајуће појмове, величине и законе за описивање енергијских трансформација у топлотним процесима и примењује их у конкретним ситуацијама (климатизација, топлотна изолација...); – примењује Први принцип термодинамике за објашњење термодинамичких изопроцеса; –разматра неповратност топлотних процеса са аспекта	• Модел идеалног гаса. • Притисак гаса и температура са становишта Молекулско-кинетичке теорије. • Једначина стања идеалног гаса и гасни закони. • Демонстрациони огледи: • Топотно кретање молекула (модел Брауновог кретања). • Рејлијев оглед • Дифузија гасова • Предлог пројекта • Дифузија гасова преко симулација • Основни појмови и Принципи термодинамике. • Квалитативни појам ентропије • Топлотне машине. • Демонстрациони огледи: • Адијабатски процеси (компресија, експанзија).	Програм предвиђа да се унутар сваке веће тематске целине, после поступног и аналитичног излагања појединачних програмских садржаја, кроз систематизацију и обнављање изложеног градива, изврши синтеза битних чињеница и закључака и да се кроз њихово обнављање омогући да их ученици у потпуности разумеју и трајно усвоје. Поред тога, сваку тематску целину требало би започети обнављањем одговарајућег дела градива из основне школе или претходног разреда. Тиме се постиже и вертикално повезивање програмских садржаја. Веома је важно да се кроз рад води рачуна о овом захтеву Програма, јер се тиме наглашава чињеница да су у физици све области међусобно повезане и омогућује се да ученик сагледа физику као кохерентну научну дисциплину у којој се почетак проучавања нове појаве наслања на резултате проучавања неких претходних. Методичко остваривање садржаја програма у настави

ОСНОВИ ДИНАМИКЕ ФЛУИДА МОЛЕКУЛСКЕ СИЛЕ И АГРЕГАТНА СТАЊА	промене ентропије система; – познаје основни принцип рада топлотних машина и уме да одреди коефицијент корисног дејства у термодинамичким циклусима на основу корисног рада и уложене енергије; (једноставнијих система); – повезује карактеристике молекулских сила са њиховим утицајем на макроскопска својства чврстих тела и течности: топлотно ширење, еластичност, стишљивост, вискозност, површински напон и капиларне појаве (исхрана биљака, проток крви...), промене агрегатних стања; – користи појмове и законе механике флуида за описивање њиховог кретања као и кретања чврстих тела у гасовима и течностима; користи одговарајуће појмове, величине и законе за тумачење деловања електричног поља; – разликује понашање диелектрика и проводника у електричном пољу ; – познаје електростатичке	• Статистичка расподела (Галтонова даска). Мерење спец. топлотног капацитета калориметром. • Предлог пројекта: • Симулација адијабатског ширења гаса у празном суду • Стационарно кретање идеалног флуида. • Параметри и једначине којима се описује кретање флуида. • Примена једначина механике флуида. • Демонстрациони огледи: • Бернулијева једначина (Вертикална цев са бочним отворима, Питоова цев, Прантлова цев...). • Магнусов ефекат. • Основни појмови и закони електростатике.	физике захтева да целокупни наставни процес буде прожет трима основним физичким идејама: структуром супстанције (на молекулском, атомском и субатомском нивоу), законима одржања (пре свега енергије) и физичким пољима као носиоцима узајамног деловања физичких објеката. Даљи захтев је да се физичке појаве и процеси тумаче у настави паралелним спровођењем, где год је то могуће, макроприлаза и микроприлаза у обради садржаја. Ширењу видика ученика допринеће објашњење појмова и категорија, као што су физичке величине, физички закони, однос експеримента и теорије, веза физике са осталим наукама, са примењеним наукама и са техником. Стицање техничке културе кроз наставу физике састоји се у примени знања при решавању техничких задатака и коришћењу техничких уређаја. Значајно је указати на везу физике и филозофије. Потребно је навести и етичке проблеме који се јављају као последица развијања науке и технике. После изучавања одговарајућих
--	---	---	--

	– препознаје механизме provoђења струје у металима, електролитима и гасовима; – описује појаве које прате проток електричне струје и познаје њихову примену (топлотно, механичко и хемијско деловање); – самостално постави експеримент, прикупи податке мерењем, обради их на одговарајући начин (табеларно, графички) одреди тражену величину са грешком мерења, објасни резултате експеримента и процени њихову сагласност са предвиђањима (овај исход се односи на све наведене области); – решава једноставније квалитативне и рачунске проблеме, јасно изрази идеју, објасни поступак решавања и анализира добијени резултат (овај исход се односи на све наведене области); – безбедно по себе и околину рукује уређајима, алатима, материјалима; – прикључи и подеси опсег волтметра и амперметра како би измерио напон и јачину струје у задатом колу;	• Омови закони за електрична кола једносмерне струје. • Цул-Ленцов закон и Кирхофова правила. • Електронске теорије проводљивости метала. • Термоелектричне појаве. • Електрична струја у електролитима и Фарадејеви закони електролизе. • Електрична струја у гасовима. • Демонстрациони огледи: • Омов закон за део и за цело струјно коло. • Електрична проводљивост електролита. • Струја у течности и гасу. • Електрична отпорност проводника. • Пажњење у гасу при снижавању притиска гаса.	заинтересовани за физику, могу се организовати кроз разне секције младих физичара као и у сарадњи са центрима за таленте и промоцију и популаризацију науке. Програм физике омогућава примену различитих облика рада од фронталног, рада у тиму, индивидуалног рада, рада у пару или групи. Самостални рад ученика треба посебно неговати. Овај облик рада је ученицима најинтересантнији, више су мотивисани, па лакше усвајају знање. Уз то се развија и њихово интересовање и смисао за истраживачки рад, као и способност тимског рада и сарадње. Овакав приступ обради наставне теме захтева добру припрему наставника: одабрати тему, припремити одговарајућа наставна средства и опрему, поделити ученике у групе тако да сваки појединац у групи може дати одговарајући допринос, дати неопходна минимална упутства... Настава се ослања на све ресурсе које школа нуди, као и потенцијале локалне средине, али и шире могућности(Microsoft 365 платформа, школска
--	---	--	---

	–наводи примере из свакодневног живота и тумачи појаве користећи законе физике који потврђују значај физике за разумевање природних појава и развој природних наука и технологије.		медијатека, кабинети, библиотека, посета музеју итд.)
--	---	--	--

ХЕМИЈА

Други разред
(2 часа недељно, укупно 74)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Циљ учења Хемије је да ученик развије хемијска и техничко-технолошка знања, способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, као припрему за даље универзитетско образовање и оспособљавање за примену хемијских знања у свакодневном животу, одговоран однос према себи, другима и животној средини и став о неопходности целоживотног образовања.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
ОРГАНСКЕ СУПСТАНЦЕ У НЕЖИВОЈ И ЖИВОЈ ПРИРОДИ 2 ЧАСА	– опише заступљеност органских супстанци у живим и неживим системима; објасни порекло органских загађујућих супстанци и утицај на здравље и животну средину; – повезује физичк и хемијска својства органских једињења са њиховим саставом, структуром њихових молекула, хемијским везама и међумолекулским интеракцијама; – именује и хемијским формулама прикаже представнике класа органских једињења укључујући различите видове изомерије; – класификује органске супстанце према називу и формули и повезује их са заједничким својствима	Природне и синтетичке органске супстанце. Заступљеност, састав, својства, улога и утицај органских супстанци на здравље и животну средину. Од макромолекула до организма. Демонстрациони огледи: демонстрирање узорака природних и синтетичких органских супстанци и модела биомолекула Функционалне групе. Типови органских реакција.	Интерактивним методама подстицати ученике на разумевање основних идеја и концепата; - основне хемијске концепте изучавати на примерима који мотивишу ученике на учење хемије; - коришћењем хемијске терминологије развијати научну писменост и научну комуникацију; - оспособити ученике за самостално коришћење информационих технологија, претраживању хемијских информација и савремену комуникацију у хемији; - оспособити ученике за сарадњу и тимски рад кроз ученичке пројекте;
СВОЈСТВА И КЛАСИФИКАЦИЈА ОРГАНСКИХ СУПСТАНЦИ 2 ЧАСА			

ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА АЗОТОМ И СУМПОРОМ 3 ЧАСА	једноставнијих биомолекула у организму и пише једначине реакција којима то илуструје; – описује основне принципе и значај процеса репликације, транскрипције и транслације; – примењује сигурне лабораторијске технике у руковању, складиштењу и одлагању супстанци и амбалаже сагласно принципима зелене хемије; – критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха и објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине; – кванитативно тумачи хемијске промене и процесе у реалном контексту.	азотом и сумпором	
УГЉЕНИ ХИДРАТИ 7 ЧАСОВА		Моносахариди. Хајвортове и Фишерове формуле. СтереоиЗОМЕРИЈА моносахарида Дисахариди Полисахариди. Гликозиди Физичка и хемијска својства својства угљених хидрата. <i>Демонстрациони огледи:</i> реакција скроба са јодом, хидролиза скроба	
ЛИПИДИ 7 ЧАСОВА		Осапуњиви и неосапуњиви липиди. Масне киселине. Мласти и уља. Метаболизам липида <i>Демонстрациони оглед:</i> Испитивање физичких својстава липида, изоловање масних киселина.	
АМИНО-КИСЕЛИНЕ ПЕПТИДИ И ПРОТЕИНИ 12 ЧАСОВА		Амино-киселине- физичка и хемијска својства. Пептидна веза. Пептиди Протеини. Нивои структуре протеина. Ензими. Хормони Метаболизам протеина. <i>Демонстрациони огледи:</i> Испитивање киселинско-базних својстава водених раствора аминокиселина, доказивање аминокиселинских група у молекулима аминокиселина, реакција аминокиселина са	

НУКЛЕИНСКЕ КИСЕЛИНЕ 4 ЧАСА ВИТАМИНИ 3 ЧАСА АЛКАЛОИДИ И АНТИБИОТИЦИ 3 ЧАСА ОРГАНСКЕ ЗАГАЂУЈУЋЕ СУПСТАНЦЕ И ОДРЖИВА ПРОИЗВОДЉА 3 ЧАСА	киселине са нинхидрином <i>Демонстрациони огледи:</i> Доказне реакције за пептиде и протеине: биуретска и ксантопротеинска реакција; таложење протеина загревањем, концентрованим минералним киселинама, солима тешких метала, алкохолом, амонијум-сулфатом, утицај температуре и рН вредности средине на активност амилазе. Рибонуклеотиди. Дезоксирибонуклеотиди. РНК и ДНК. Репликација. Транскрипција. Транслација Класификација и структура витамина. Веза између витамина и метаболизма Класификација алкалоида, физичка дејства и злоупотреба Улога и примена антибиотика Рециклирање. Биоотпад Медицински отпад, прехранбени отпад. Одржива произвођа. Циркуларна економија Управљање отпадом.	
---	---	--

ПРОГРАМИРАЊЕ

Други разред
(5 часова недељно, укупно 185)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Развој алгоритамског приступа решавању проблема код ученика, овладавање техникама програмирања и стицања знања о савременим програмским језицима.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
АНАЛИЗА КОРЕКТНОСТИ АЛГОРИТАМА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – конструише релевантне тест-примере који покривају различите случајеве и тестирањем испитује исправност програма; – поступком дебаговања лоцира и исправља грешке које се испољавају над улазним подацима за које програм не даје исправан резултат; – у свом редовном раду употребљава системе за аутоматско тестирање (на пример, онлајн системе за учење програмирања); – препозна спецификацију (предуслове, постуслове) на основу поставке задатка;	Значај осигурања коректности софтвера Аутоматско тестирање програма Основни појмови формалне анализе коректности (спецификација, предуслов, постуслов, инваријанта петље)	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акцента је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика (по принципу један ученик – један рачунар), рад у паровима (два ученика истовремено и заједно решавају конкретне задатке), рад у мањим групама (почетна анализа и идеје за методе решавања), као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусију уводи ученике у нове области.

АНАЛИЗА СЛОЖЕНОСТИ АЛГОРИТАМА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – мери време извршавања програма за различите вредности улазних параметара; – разликује основне класе сложености, попут логаритамске, линеарне и квадратне – уме да једноставним итеративним програмима одреди временску и меморијску сложеност; – грубо процењује време и меморију који су програму потребни да би обрадио улаз дате димензије; – грубо процењује димензију улаза коју програм може да обради у задатом временском и меморијском ограничењу; – опише улаз за који је програму потребно највише времена, односно меморије да га обради;	Временска и меморијска сложеност алгорита (анализа најгорег случаја) Асимптотска анализа и О-нотација као појмови Процена потребних ресурса (времена, меморије) за извршавање програма	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
ЕЛЕМЕНТАРНЕ ТЕХНИКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ ЕФИКАСНИХ АЛГОРИТАМА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – примени сортирање низа као облик претпроцесирања који омогућава ефикаснију обраду; – примени разне технике избегавања непотребних израчунавања у циљу ефикаснијег решавања проблема; – примени разне облике алгорита бинарне претраге у циљу ефикаснијег решавања проблема;	Сортирање и примене сортирања Бинарно претраживање и његове примене Замена итеративних израчунавања математичким формулама Принцип инкременталности Одсецање Техника два показивача Префиксне суме	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом

			групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
УПОТРЕБА СТРУКТУРА ПОДАТАКА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – користи библиотечке имплементације структура података у циљу једноставне и ефикасне имплементације програма; – одабира структуре података погодне за ефикасније и/или једноставније решавање датог проблема; – у интегрисаном окружењу прегледа стек позива и садржај појединачних оквира стека;	Употреба типа само на основу познавања интерфејса Прошириви низ Стек Ред, ред са два краја Асоцијативни низ/мапа/речник Скуп Ред са приоритетом (уз претпоставку да постоји готова имплементација)	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
ОСНОВЕ РЕКУРЗИЈЕ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – објасни механизам израчунавања рекурзивних функција применом рекурентних веза, приказом дрвета рекурзивних позива, и приказом садржаја програмског стека; – рекурзивно изрази основне итеративне аглоритме; – дефинише рекурзивне функције које	Рекурзија Примери једноставних рекурзивних функција Реализација рекурзије	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални

	врше једноставна израчунавања над природним бројевима; – дефинише рекурзивне функције које врше једноставне обраде низова; – процени величину стека потребну за извршавање дате рекурзивне функције и величину улаза која не доводи до прекорачења стека; – дефинише рекурзивне функције које врше систематично набрајање одабраних класа комбинаторних објеката и примени их за решавање проблема; – дефинише рекурзивне функције које обилазе матрице у дубину;		рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
ОПШТЕ ТЕХНИКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ АЛГОРИТАМА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – примени нерекурзиван обилазак простора претраге у дубину и у ширину и примени претрагу у ширину ради налажења најкраћег пута до циљног стања; – примени технику претраге са повратком (бектрекинг); – процени временску сложеност рекурзивних функција; – примењује технику подели-па-владај на рекурзивно решавање проблема и процењују сложеност тако добијених решења – препознаје проблем преклапања рекурзивних позива и решава	Груба сила, исцрпно набрајање и исцрпна претрага Претрага са повратком (бектрекинг) Динамичко програмирање Техника подели-па-владај (тачније, овде: смањи па владај)	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акцента је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове

	једноставне примере техником динамичког програмирања – описује предности и мане рекурзивних функција		области.
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – креира, уређује и структурира садржаје током рада на пројекту; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био/ла задужен/а.	Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.

ПРИМЕНА РАЧУНАРА

Други разред
(2 часа недељно, укупно 74)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
РАЧУНАРСКА ГРАФИКА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – објасни начине представљања слика у рачунару; – опише моделе представљања боја у рачунару; – опише разлику између растерске и векторске графике; – разликује формате датотека и програме који се користе за њихов преглед и обраду; – користе улазне и излазне графичке јединице; – врши основне корекције растерске	Увод у рачунарску графику Карактеристике растерске и векторске графике, предности и недостаци. Различити формати датотека. Програми за преглед и обраду рачунарске графике. Библиотеке растерске и векторске графике на интернету. Улазне и излазне графичке јединице (дигиталне камере, скенери, штампачи, плотери, екрани...). Пример програма за креирање и обраду растерске графике	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акцент је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика (по принципу један ученик – један рачунар), рад у паровима (два ученика истовремено и заједно решавају конкретне задатке), рад у мањим групама (почетна анализа и

	слике (фотографије); – промени резолуцију слике и формат датотеке; – креира растерску слику коришћењем алата за цртање, ефеката, маски, исецања, копирања, подешавања осветљености и контраста; – ретушира дигиталне фотографије; – креира фото-монтаже; – додаје и уређује текст на слици; – оптимизује слику за веб; – одштампа растерску слику; – креира ГИФ-анимације; – креира векторску графику коришћењем основних графичких објеката, њиховом трансформацијом и комбиновањем – користи слојеве при уређивању слике; – одштампа векторску слику; – комбинује растерску и векторску графику;	Радно окружење програма за обраду растерске графике. Основне алатке за цртање, ефекте, маске, исецање, копирање, подешавања осветљености и контраста. Ретуширање и фото-монтажа. Додавање и подешавање текста. Израда ГИФ-анимације. Штампање растерске графике. Пример програма за креирање векторске графике Радно окружење програма за обраду векторске графике. Цртање основних графичких објеката и подешавање атрибута. Операције над објектима. Додавање и подешавање текста. Векторизација растерске слике. Рад са слојевима. Штампање векторске графике. Комбиновање растерске и векторске графике.	идеје за методе решавања), као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
ОБРАДА АУДИО И ВИДЕО ЗАПИСА ПОМОЋУ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – објасни начин представљања звука у рачунару; – опише разлику између снимљеног и синтетичког звука;	Обрада звука на рачунару Начини представљања звука у рачунару. Програми за репродукцију звучних записа. Основни формати записа звука (wav,	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи

РАЧУНАРА	– разликује формате датотека и програме који се користе за репродукцију и обраду звука; – користи микрофон и звучнике; – врши основне операције над звуком; – врши конверзију између различитих формата звучних датотека; – сними, обради и репродукује звучни запис; – објасни начин представљања видео-записа у рачунару; – разликује формате датотека и програме који се користе за репродукцију и обраду видео-записа; – користи дигиталну камеру; – врши основне операције над видео-записом; – врши конверзију између различитих формата видео датотека; – сними, обради и репродукује видео-запис	mp3, midi). Радно окружење програма за обраду звука. Основне операције над звучним датотекама. Конверзија звучних датотека. Обрада видео записа на рачунару Начини представљања видео-записа у рачунару. Основни формати видео-записа. Програми за репродукцију видео записа. Увоз видео записа са уређаја. Радно окружење програма за монтажу видео-записа. Основне операције над видео записом у одабраном програму. Конверзија видео формата. Постављање видео записа на интернет.	знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – опише основне функције интернета и	Увод у веб-технологије Основне функције интернета и веба. Основе језика HTML. Увод у CSS	Настава се изводи у двочасу, са половином одељења у рачунарском кабинету, у групама не већим од 12 ученика. Акценат је на

	веба; – разликује веб-сервисе; – разуме појам језика за означавање; – креира једноставну веб-страницу у језику HTML; – креира и примени CSS на веб-страницу; – разуме значење појма и начин функционисања CMS (Content Management System); – наброји основне одлике CMS-а; – идентификује различита CMS решења; – креира блог или веб-сајт; – администрира блог или веб-сајт.	Рад са готовим веб-дизајн решењима (CMS) Шта је CMS (Content Management System). Особине CMS-а. Најчешће коришћени CMS портали. Израда блога или веб-сајта. Одржавање и администрација веб-сајта.	пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
--	--	--	---

ОПЕРАТИВНИ СИСТЕМИ И РАЧУНАРСКЕ МРЕЖЕ

Разред други
(2 часа недељно, укупно 74)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Стицање основних знања о карактеристикама оперативних система и рачунарских мрежа, ради правилног конфигурисања и успешног коришћења у пројектовању савремених рачунарских система.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
УВОД У ОПЕРАТИВНЕ СИСТЕМЕ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – објасни поделу софтвера на системски и апликативни; – дефинише улогу оперативног система у рачунарском систему; – наведе основне задатке оперативног система; – наведе типове структуре оперативног система; – опише развој оперативних система; – наброји и опише значајне оперативне системе;	Оперативни системи Основни концепти оперативних система Архитектуре оперативних система Развој оперативних система и историјат Значајни оперативни системи.	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика (по принципу један ученик – један рачунар), рад у паровима (два ученика истовремено и заједно решавају конкретне задатке), рад у мањим групама (почетна анализа и идеје за методе решавања), као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује,

			демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
ПРОЦЕСИ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – наведе разлику између програма и процеса; – наведе најбитније информације о току извршавања процеса и где се чувају; – објасни шта је изворни код програма; – објасни чему служи контролни блок процеса; – објасни концепт нити; – наведе примере употребе нити; – наведе улогу планера у оперативним системима; – наведе врсте система за рад у реалном времену;	Процеси Стања процеса Контролни блок процеса Нити Редови процеса Распоређивање процеса Планери Вишепроцесорски системи	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика (по принципу један ученик – један рачунар), рад у паровима (два ученика истовремено и заједно решавају конкретне задатке), рад у мањим групама (почетна анализа и идеје за методе решавања), као и рад са целом групом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
КОНКУРЕНТНОСТ И СИНХРОНИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – наведе како се у рачунарству дефинише појам критичне секције; – објасни начине за заштиту критичне секције; – наведе основни принцип по коме функционишу семафори; – објасни концепт критичних	Критична секција Решења заснована на активном чекању Решења за заштиту критичне секције без активног чекања	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим

	региона; – објасни принцип монитора;		групама, као и рад са целомгрупом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроздискусују уводи ученике у нове области.
ЗАГЛАВЉИВАЊЕ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – наведе пример заглављивања; – наведе пример изгладњивања процеса; објасни мере за спречавање заглављивања; – наведе шта подразумева детекција заглављивања;	Мере за спречавање заглављивања Мере избегавања Детекција заглављивања	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целомгрупом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроздискусују уводи ученике у нове области.
УПРАВЉАЊЕ МЕМОРИЈОМ	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – објасни шта је меморија и како се деле на основу брзине приступа; – наведе које су улоге примарне и секундарне меморије; – објасни појам релативне адресе; – објасни шта је физички адресни простор; – наведе који типови фрагментације се јављају код статичких, а који код динамичких партиција; – наведе начине за доделу	Управљање меморијом при монопрограмирању Управљање меморијом при мултипрограмирању Страничење Сегментација	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целомгрупом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроздискусују

	расположиве меморије процесу; – објасни на који начин се логичка адреса преводи у физичку код страничења; – објасни која је основна идеја сегментације;		уводи ученике у нове области.
СИСТЕМ ДАТОТЕКА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – наведе шта је датотека, а шта систем датотека; – објасни шта је директоријум и које организације директоријума постоје; – објасни шта су релативне, а шта апсолутне путање; – наведе типове приступних дозвола над датотекама и директоријумима;	Интерфејс система датотека Директоријуми Заштитни механизми и права приступа Структура и имплементација система датотека	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целомгрупом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
УПРАВЉАЊЕ УЛАЗНО-ИЗЛАЗНИМ УРЕЂАЈИМА	<i>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</i> – објасни како се деле улазно-излазни уређаји на основу начина на који се преносе подаци; – објасни шта су магистрале и која је њихова улога у рачунарском систему; – наведе на који начин процесор комуницира са улазно-излазним уређајима;	Хардверске компоненте Интерфејс уређаја Драјвери Софтвер за управљање који не зависи од уређаја Интерфејс ка корисничким процесима.	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са

	– објасни на који начин се коришћењем прекида управља улазно-излазним операцијама; – наведе шта је основна улога драјвера; – објасни шта је бафер; – објасни где се физички налази кеш меморија; – објасни разлику између кеширања и баферовања; – наведе које врсте системских позива постоје; – опише начин комуникације корисничког процеса са хардвером;		целомгрупом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.
РАЧУНАРСКЕ МРЕЖЕ	– разуме појам рачунарске мреже и одакле је потекла потреба за умрежавањем; – наведе најважније критеријуме за класификацију мреже; – познаје карактеристике локалне и глобалне мреже; – објасни шта је то комбинована мрежа и од чега се састоји; – наведе слојеве референтног модела ISO-OSI; – наведе који слојеви чине TCP/IP референтни модел; – објасни која је улога IP протокола; – објасни која је улога HTTP протокола; објасни механизме рада	Класификација мрежа Историја интернета Архитектура мреже Референтни модел OSI Референтни модел TCP/IP Безбедност рачунарских мрежа	Настава се изводи у рачунарском кабинету. Акценат је на пројектној, проблемској и активно оријентисаној настави, кооперативном учењу, изградњи знања и развоју критичког мишљења. Од облика рада примењују се самостални рад ученика, рад у паровима, рад у мањим групама, као и рад са целомгрупом када наставник објашњава, приказује, демонстрира и кроз дискусују уводи ученике у нове области.

	DNS;наведе безбедносне проблеме код савремених рачунарских мрежа и начине на који се решавају.		
--	--	--	--

ПСИХОЛОГИЈА

Други разред

Циљеви и задаци наставе и учења:

Циљ учења Психологије је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме сложеност, разноврсност и развојне аспекте психичког функционисања људи у био-социо-културном контексту, да повећа капацитет суочавања са изазовима адолесцентског доба и преузме одговорности за очување менталног здравља, функционисање у заједници и наставак школовања.

Задаци психологије су да ученици стекну основна знања о психичким процесима, особинама и стањима, упознају органске основе и друштвене чиниоце психичког живота, разумеју сопствену личност, буду самосвеснији и реалистичнији, разумеју психолошке основе међуљудских односа, унапређују комуникацијске вештине, вештине конструктивног решавања конфликта, упознају основне карактеристике фрустрација и конфликта, као и криза у адолесцентском периоду, унапреде сарадњу са другима, негују критичко мишљење, примењују технике успешног учења, разумеју концепт менталног здравља и значај превенције, негују интелектуалну радозналост, морално расуђивање и стваралачко мишљење.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
1. ПСИХОЛОГИЈА КАО НАУКА И ПРАКСА	-Ученик ће правилно користити појмове који се односе на различите аспекте личности -Разумеће везу између психологије и других наука -Препознаће на примеру	- Предмет и дисциплине психологије - Веза са другим наукама - Методе и технике психолошког истраживања	1) Опште и међупредметне компетенције ће се остварити: -смисленим учењем (повезивање са свакодневним животом и садржајима других предмета) -самосталним прикупљањем информација и предузимањем акција

2. ЛИЧНОСТ КАО ЈЕДИНСТВО ПСИХОЛОШКИХ ПРОЦЕСА, ОСОБИНА И СТАЊА	психолошког истраживања коришћене методе и технике -Ученик ће посматрати психички живот особе као целину међусобно повезаних процеса, особина и стања -Разумеће утицај наслеђа, средине и активности саме јединке -Користиће психолошка знања за разумевање сопственог психичког функционисања и понашања других људи -Користиће технике успешног учења, препознаваће облике социјалног учења на примерима -Конструктивно ће решавати фрустрације и конфликте и препознаваће механизме одбране -Разумеће карактеристике адолесцентског периода -Уважаваће разлике међу људима и противиће се сваком облику насиља -Разликоваће основне менталне поремећаје - Ученик препознаје грешке у опажању и тиме превенира могуће конфликте	- Личност (појам, структура, темперамент, карактер) и теорије личности - Особине, процеси и стања (опажање, учење, памћење, заборављање, мишљење, интелигенција, осећања, мотивација, измењена стања свести) - Развој и чиниоци развоја - Ментално здравље (фрустрације, конфликти, механизми одбране); стрес и механизми превладавања - Ментални поремећаји - Психолошки проблеми адолесцената и превенција	-предлагањем нових примера и решења -аргументованим дискусијама и критичким размишљањем -сарадњом са наставником и ученицима 2) Хоризонтална и вертикална корелација предмета ће се остварити заједничким и самосталним прикупљањем материјала и примера из различитих предмета: Српски језик и књижевност, Историја, Грађанско васпитање, Појединац, група, друштво, Језик, медији и култура, Здравље и спорт и др., као и организовањем заједничких часова и реализацијом пројектне наставе. 3) У настави ће се искористити сви школски капацитети (медијатека, кабинети), као и могућности локалне средине (медији, библиотека, музеј...), како у припреми предавања и проналажењу информација, тако и у примени и презентовању стечених знања 4) Код ученика ће се подстицати самосталност у раду, трагање за новим информацијама, вршњачко учење и сарадњу. Примењиваће се различите технике рада: симулација, играње улога, дебата, пројектна настава, анализа медијских информација.
---	---	---	---

3. ОСОБА У СОЦИЈАЛНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ	- Наводи примере алтруизма, асертивног и просоцијалног понашања - Препознаје и критички разматра предрасуде, стереотипе и дискриминацију - Разуме групне процесе и типове руковођења - Показује вештину активног слушања и комуницира на конструктиван начин	-Социјализација (појам, фактори, врсте социјалног учења, социјалне вештине, просоцијално и асоцијално понашање, врсте насиља и реакције) -Комуникација (вербална, невербална, конфликти, асертивност, емпатија) -Друштвене групе (појам, врсте, руковођење, групни процеси, стереотипи, предрасуде, дискриминација, људи у маси)	5) Укључиће се савремена технологија (интернет, друштвене мреже) у трагању за информацијама, као и за размену информација и евалуацију рада. У настави ће се користити и разне платформе за учење попут Офиса 365, Мудла, ппт презентација, филмова.
---	---	--	---

ГЕОГРАФИЈА

Други разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Циљ учења Географије је да ученик развија систем географских знања и вештина, свест и осећање припадности држави Србији, разумевање суштине промена у свету, неговање и стицање моралних вредности, еколошке културе, одрживог развоја, етничке и верске толеранције које ће му помоћи у професионалном и личном развоју.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
РЕГИОНАЛНО-ГЕОГРАФСКЕ ТЕМЕ	- анализира утицај природних услова на друштвено географски развој регија у свету - доводи у везу регионалне проблеме са типовима економског развоја на примерима у свету	Европа Азија Африка Северна Америка Јужна Америка Аустралија	Ученици треба да се упознају са специфичним друштвено географским процесима који утичу на трансформацију појединих географских регија у свету.
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ СРБИЈЕ У ЕВРОПИ	- установи сличности и разлике географског положаја Србије и суседних држава - вреднује утицај географских фактора на демографски развој, размештај становништва, насеља и привреде у Србији	Физичко-географски положај Друштвено-географски положај Територија и границе Србије	Од ученика тражити да примењују географска знања и коментаришу временску променљивост географског положаја Србије. Неопходно је да ученици, кроз анализу граница Србије разумеју различите функције и значај

			граничних прелаза као фактора протока робе и људи.
РЕГИОНАЛИЗАЦИЈА СРБИЈЕ	- дефинише принципе регионализације и доводи их у везу са савременим просторно-функционалним развојем Србије - изводи закључке о узајамном односу физичко географских и друштвено географских одлика на развој Србије и регионалних целина	Географска регионализација Војводина Косово и Метохија Источна Србија Западна Србија Јужно Поморавље Западно и Велико Поморавље Шумадија Старовлашко-рашка висија Ибарско-копаонички крај	Подразумева да ученик разликује принципе регионализације и да на основу различитих принципа (географских, статистичких, економских, политичко административних) издваја регионалне целине у Србији.
СРБИ ВАН СРБИЈЕ	- изводи закључке о узроцима и последицама историјских и савремених миграција на просторни размештај Срба у регији и у свету - упоређује положај националних мањина у Србији и положај Срба у земљама регије	Срби у региону Срби у дијаспори Република Српска	Наводи и објашњава узроке и последице добровољних и принудних миграција нашег народа, врши периодизацију насељавања по земљама региона и у дијаспори.

ИСТОРИЈА

Други разред

(2 часа недељно, укупно 74)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

1. Стицање хуманистичког образовања и развијање историјске свести;
2. Разумевање историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса и улоге истакнутих личности;
3. Развијање индивидуалног и националног идентитета;
4. Стицање и проширивање знања, развијање вештина и формирање ставова неопходних за разумевање савременог света (у националном, регионалном, европском и глобалном оквиру);
5. Унапређивање функционалних вештина и компетенција неопходних за живот у савременом друштву (истраживачких вештина, критичког и креативног мишљења, способности изражавања и образлагања сопствених ставова, разумевања мултикултуралности, развијање толеранције и културе аргументованог дијалога);
6. Оспособљавање за ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија;
7. Развијање свести о потреби сталног усавршавања и свести о важности неговања културно-историјске баштине.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
------	--------	----------	----------------------------

1. ЕВРОПА И СВЕТ ОД КРАЈА XVIII ВЕКА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА (6+6)	идентификује основне одлике историјског периода од краја XVIII века до Првог светског рата; ● сагледа значај и последице привредног напретка и Индустрijske револуције на развој друштва; ● опише, на примеру Француске, Велике Британије, Хабзбуршке монархије, Немачке, Русије и САД, друштвену структуру и државно уређење у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата; ● сагледа значај и последице појаве политичких идеја национализма, либерализма, радикализма и социјализма; ● наведе најважнија научнотехничка достигнућа у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата и образложи њихов значај; ● истакне одлике свакодневног живота у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата у различитим друштвеним слојевима; ● издвоји најзначајније правце у књижевности и ликовним	● Политичко-историјски оквир (Индустрijsка револуција; социјална, верска и национална обележја политичких револуција – примери низоземске, енглеске и америчке револуције; појмови уставности и поделе власти; Француска револуција – укидање феудализма, Декларација о правима човека и грађанина; Наполеоново доба, револуције 1848/49. године – јачање идеја уједињење Италије и Немачке; Грађански рат у САД; Источно питање и балкански народи – опадање Османског царства, ● Привреда, култура и свакодневни живот ● Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости; тековине периода – научна и техничка открића (телефон, телеграф, фотографија, филм, нове врсте оружја и саобраћајних средстава...) и културноуметничко наслеђе.	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних метода.
---	--	--	--

	уметностима у периоду од краја XVIII века до Првог светског рата и именује истакнуте ствараоце; • наведе главне тековине периода од краја XVIII века до Првог светског рата и препозна њихов значај у савременом добу.		
2. СРБИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИ У ХАБЗБУРШКОМ И ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ ОД КРАЈА XVIII ВЕКА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА (6+6+2)	• идентификује основне одлике периода од краја XVIII века до Првог светског рата у историји српског народа; • објасни узроке и последице Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878. и Балканских ратова; • уочи утицај европских збивања и идејних покрета на развој српске националне и државне идеје током XIX и почетком XX века; • уочи и објасни на историјској карти промене граница српске државе током XIX и почетком XX века; • лоцира места најважнијих битака које су вођене током Српске револуције, ослободилачких ратова 1876–1878. и Балканских ратова; • опише улогу истакнутих личности у Српској револуцији, у развоју државних институција и формирању модерног	Политичко-историјски оквир (Српска револуција 1804–1835 – устаничке државе, вожд Карађорђе Петровић и кнез Милош Обреновић, борба за аутономију, Сретењски устав, укидање феудализма; Турски устав, Уставобранитељски режим 1842–1858 – развој државних установа; друга владавина Милоша и Михаила Обреновића; владавина Милана и Александра Обреновића – Устав из 1869. године, ослободилачки ратови 1876–1878, оснивање политичких странака, проглашење краљевине, српско-бугарски рат, устав из 1888. и 1901, Мајски преврат; владавина краља Петра I Карађорђевића – Устав из 1903, напредак парламентаризма; Црна Гора – територија и	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних

	политичког система; • изведе закључак о значају уставности за развој модерног политичког система; • сагледа значај и последице привредног напретка на развој српског друштва; • наведе и опише највећа културна достигнућа код Срба током XIX и почетком XX века; • именује најважније личности које су заслужне за развој српске културе током XIX и почетком XX века; • истакне одлике свакодневног живота друштвених слојева код Срба током XIX и почетком XX века.	становништво, унутрашња и спољна политика Срби под хабзбуршком влашћу – Босна и Херцеговина под османском и аустроугарском влашћу Балкански ратови – сарадња и супротности између балканских националних политика, ратна хроника, последице ратова). Привреда, култура и свакодневни живот Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости	метода.
3.ПРВИ СВЕТСКИ РАТ И РЕВОЛУЦИЈЕ У РУСИЈИ И ЕВРОПИ (3+2+1)	• разуме узроке и међународни контекст избијања Првог светског рата; • опише ток Првог светског рата; • наведе и анализира преломне догађаје Првог светског рата; • сагледа утицај ратних искушења на појаву револуционарних идеја и покрета; • разуме разлоге због који је Србија ушла у ратни сукоб са Аустроугарском и Немачком; • лоцира места најважнијих битака које је српска војска водила током Првог светског рата; • анализира последице Првог светског рата за српски народ;	• Политичко-историјски оквир сукобљени интереси великих сила, савезништва и фронтови, преломнице рата; • човек у рату – живот у позадини и на фронту; • револуције у Русији и Европи – Србија и Црна Гора у Великом рату – одбрана отаџбине 1914. године, војни слом 1915. године, Албанска голгота, влада, војска и народ у избеглиштву, Солунски фронт, ослобођење Краљевине Србије и југословенских покрајина • Рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите

	• уочи утицај ратних збивања и искушења на уметничко стваралаштво	рата.	методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних метода.
4.СВЕТ ИЗМЕЂУ ПРВОГ И ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА (4+3+1)	• сагледа промењену слику света после Првог светског рата; • идентификује основне одлике историјског периода између два светска рата; • опише, на примеру Француске, Велике Британије, Немачке, Италије, СССР-а, различита друштвена и државна уређења у периоду између два светска рата; • сагледа значај и последице појаве тоталитарних политичких идеја и идеологија; • сагледа значај и последице привредног и научног напретка у периоду између два светска рата; • истакне одлике свакодневног живота у периоду између два светска рата у различитим друштвеним слојевима; • издвоји најзначајније правце у књижевности и ликовним уметностима у периоду између два светска рата и именује истакнуте ствараоце; • наведе главне тековине периода између два светска рата и препозна њихов значај у савременом добу.	Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак (друштвене прилике и превирања, криза демократије и појава тоталитарних идеја – комунизам, фашизам и нацизам; прилике у СССР-у; међународни односи – победничке и поражене земље, настанак нових држава, Друштво народа, радикално заоштравање међународних односа – грађански рат у Шпанији, аншлус Аустрије, Минхенски споразум, Немачко-совјетски пакт). Привреда, култура и свакодневни живот (напредак привреде; велика економска криза и модели њеног решавања; уметнички покрети, масовна забава, научна открића, употреба вештачких материјала у индустрији).	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних метода.

5. ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ (3+2+1)	● разуме узроке и међународни контекст избијања Другог светског рата; ● опише ток Другог светског рата; ● наведе и анализира преломне догађаје Другог светског рата; ● уочи посебности Другог светског рата у Југославији и препозна његову антиокупаторску, националну, верску и идеолошку садржину; ● анализира последице Другог светског рата за српски народ; ● образложи допринос југословенских антифашистичких покрета победи савезника у Другом светском рату; ● разуме важност изучавања холокауста и геноцида као феномена Другог светског рата; ● уочи утицај ратних збивања и искушења на уметничко стваралаштва	Политичко-историјски оквир (карактер рата и главни фронтови; победе Сила осовине у првој фази рата; образовање Антифашистичке коалиције; прекретнице у рату – Москва, Стаљинград и Ел Аламејн; геноцид, холокауст и концентрациони логори; покрети отпора у Европи; ратна свакодневица; савезничке конференције – Техеран, Јалта, Потсдам; људски и материјални губици, Југославија у Другом светском рату – приступање Тројном пакту и војни пуч 27. марта 1941, Априлски рат и војни слом, окупација, деоба територија и квислиншки режими, Независна Држава Хрватска и политика геноцида над Србима, Јеврејима и Ромима; устанци и организовани покрети отпора,	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних метода.
6. СВЕТ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА (4+3+1)	сагледа промењену слику света после Другог светског рата; ● идентификује основне одлике политичког, друштвеног, привредног, научног и културног развоја послератног света; ● препозна и упоређи основне одлике различитих привредних система у комунистичким и	● Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; свет у савременом добу – распад СССР-а, нестанак Источног блока, европске интеграције – Европска унија,	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и

	капиталистичким државама у другој половини XX века; • уочи узроке и последице хладноратовских сукоба; • разуме распрострањеност покрета за ослобођење нација и угрожених мањинских група; • сагледа значај и последице пораза идеје комунизма на крају XX века; • уочи значај привредног напретка и научно-технолошке револуције; • наведе и образложи проблеме савременог света; • истакне одлике свакодневног живота на различитим просторима и у друштвеним срединама у савременом свету.	глобализација, тероризам, еколошки проблеми...). • Привреда, култура и свакодневни живот (напредак привреде; економске институције у савременом свету – Међународни монетарни фонд, Светска банка...; стварање јединственог европског тржишта, заједничка монета; научнотехнолошка револуција, освајање свемира, медији, популарна култура...).	тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних метода.
7.ЈУГОСЛАВИЈА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА (4+3+2)	• идентификује одлике југословенске државе као социјалистичке републике; • уочи и разуме међународни положај и спољнополитичке односе социјалистичке Југославије; • именује најважније личности које су утицале на друштвенополитичка и културна збивања у социјалистичкој Југославији; • образложи политичке, друштвене, привредне и културне последице нестанка југословенске државе; • разуме место и улогу Србије у савременом свету; • утврди значај чланства	Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак сукоб са Информбироом, сарадња са Западом, улога у Покрету несврстаних; самоуправни концепт социјалистичког развоја, устав из 1974. године, разбијање и распад југословенске државе; велике силе и југословенска криза; настанак нових држава, Косовско питање, НАТО интервенција 1999. године, раздвајање Србије и Црне Горе; српска држава у савременом свету). • Привреда, култура и свакодневни живот (индустријализација, државна привреда и њене	1) Међупредметне компетенције развијамо реализацијом различитих облика рада у току редовне, додатне, допунске наставе и ваннаставних активности везаних за садржаје из историје; 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави историје користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ;

	Србије у међународним организацијама; ● идентификује проблеме савремене српске државе	противречности; култура, наука и образовање; свакодневица, животни стандард, популарна култура; економске и културне последице нестанка Југославије).	4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима обраде и утврђивања, применом различитих наставних метода.
--	--	---	--

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Други разред

Циљ учења *српског језика и књижевности* је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница.

Задаци наставе језика су да ученици овладају знањима о српском књижевном језику, стекну вештине и способности његовог коришћења у општењу са другима, у писменом и усменом изражавању, приликом учења, образовања и интелектуалног развоја, поштују матерњи језик, негују српски језик, традицију и културу српског народа, националних мањина, етничких заједница и других народа, унапређују културу језичког општења, у складу са поштовањем расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, са развијањем толеранције и уважавања различитости и са поштовањем и уважавањем других језика и других култура. Задаци наставе књижевности подразумевају да ученици упознају репрезентативна дела српске књижевне баштине и дела опште књижевности, њихове ауторе, поетске и естетске вредности, негују и развијају читалачке компетенције и интерпретацијске вештине посредством којих ће се упознавати са репрезентативним књижевним делима из историје српске и опште књижевности, читати их и тумачити у доживљајној и истраживачкој улози, развијају литерарне афинитете и постану читаоци рафинираног естетског укуса који ће умети да на истраживачки, стваралачки и активан начин читају књижевна дела свих жанрова, вреднују их, говоре о њима и поводом њих, усвоје хуманистичке ставове, уверења и систем вредности, оспособе се за поуздано морално просуђивање, опредељивање за добро и осуду насилништва и нечовештва, одбацивање свих видова агресивног и асоцијалног понашања и за развијање самосвести и личне одговорности, подстичу на саосећање са ближњима и одговорност према другом, развију врлине разборитости и равнотеже и мудрости.

Општи задаци наставе српског језика и књижевности подразумевају да ученици треба да развијају и негују стваралачки и истраживачки дух у процесу учења и у примени стечених знања, развијају и негују методичност и методичка поступања приликом овладавања сложеним и обимним знањима, усаглашено са општим исходима учења, као и усклађено са узрастом и способностима, даље развијају знања, васпитне вредности и функционалне вештине које ће моћи да користе у даљем образовању, у професионалном раду и у свакодневном животу, развијају лични и национални идентитет и осећање припадности држави Србији, формирају вредносне ставове којима се чува национална и светска културна баштина, буду оспособљени за живот у мултикултуралном друштву.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
ЈЕЗИК	– објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа; – напише текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила; – објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и наставак); – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама; – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама.	Историја српског књижевног језика Функционални стилови Морфологија у ужем смислу	На основу датих садржаја планира се настава и учење који одговарају конкретним потребама ученика. Савремена настава српског језика и књижевности претпоставља остваривање исхода уз појачану мисаону активност ученика, поштовања и уважавања дидактичких принципа (посебно: свесне активности ученика, научности, примерености, поступности, систематичности и очигледности), као и адекватну примену оних наставних облика, метода, поступака и средстава чију су вредност

КЊИЖЕВНОСТ	– наведе и објасни друштвено-историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури; – упореди стилска средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца); – одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури; – објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета; – састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и одликама; – упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма; – утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма: – упореди и примерима илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму; – протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета, класне раслојености); – анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама.	Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности Просветитељство и класицизам у српској књижевности Романтизам у европској и српској књижевности Реализам у европској и српској књижевности Дијалог књижевних епоха	утврдиле и потврдиле савремена пракса и методика наставе и учења српског језика и књижевности (пре свега: разни видови организације рада и коришћење комуникативних, логичких и стручних (специјалних) метода примерених садржајима обраде и могућностима ученика). Избор одређених наставних облика, метода, поступака и средстава условљен је, пре свега, исходима које треба остварити, а потом и садржајима који ће помоћи да се прописани исходи остваре. Инсистираће се на самосталном и истраживачком раду ученика и јачању потенцијала за критичко мишљење кроз разноврсне облике групног рада, истраживачких пројеката, разговора и дебата, презентација, критика, сучељавања мишљења и ставова међусобно, у оквиру одељења. Три наставне теме ће се теоријски и функционално повезивати у настави и често ће се текстови из једне теме узимати као примери за другу тему како би се развијала свест да су оне неодвојива целина.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	– примени правописна решења у вези са писањем скраћеница; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога); – учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и	Правопис Усмено и писано изражавање	Књижевно дело уводи се у наставу доживљајним и истраживачким читањем,

	књижевности); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму; – састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем.		припремним задацима, истраживачким и радним пројектима. Тумачење књижевног дела може се реализовати и планирати за обраду на различитим нивоима (осврт, приказ, интерпретација). Књижевне појаве, термини и појмови обрађују се посредством планираних књижевних дела. У непосредном раду, уз уважавање водећих методичких принципа и радних начела, користе се одговарајуће обавештајне, логичке и специјалне (стручне) методе. Методска адекватност и јединство теоријских и практичних поступања кључни су за успешну наставу књижевности; књижевнотеоријска знања се тумаче као појаве у конкретним уметничким делима, а знања о њима се развијају и усавршавају. Ученици се обучавају за активну примену свих врста и видова читања (доживљајно, истраживачко, изражајно и интерпретативно, гласно читање, читање с белешкама, читање у себи), а пре свега за помно читање, читање с уживљавањем и разумевањем уз вредновање књижевног дела. Поред читања, као прворазредне стваралачке
--	---	--	---

			активности, у настави се организују и одговарајуће стваралачке активности поводом обраде књижевних дела. Посредством њих шири се интересовање ученика за књижевност, књижевна дела и ауторе, продубљују се и надопуњују читалачка интересовања и усавршавају читалачке компетенције. Стваралачке активности реализују се као усмена продукција (говорне вежбе, дискусије, разговори, монолози, рецитоване и казивање), писмена продукција (писање есеја, радова, домаћих задатака) и комбинована продукција (реферисања и презентације). Изборни садржаји допуњавају обавезни део програма. Наставник је у обавези да у договору са ученицима уз обраде књижевних дела из обавезног програма обради осам дела из изборног програма. Вредновање напретка ученика је континуирано и систематично. Вреднује се активност ученика током припремне фазе рада и током рада на часу, учешће у раду приликом тумачења дела, учесталост јављања, квалитет одговора, оригиналност и аргументовање ставова, уважавање гледишта других ученика и другачијих виђења,
--	--	--	--

			однос према раду, способност примене теоријских знања у конкретним радним околностима. Вредновање обухвата и писмено изражавање (домаћи задаци поводом конкретних књижевних дела; годишње до шест домаћих задатака). У сврху вредновања може бити планирано и тестирање, како би се стекао непосредан увид у текућа знања ученика. Настава српског језика и књижевности је природно повезана са наставом историје, ликовног, музичког, страних језика, али и неких других предмета па ће се инсистирати на организовању заједничких активности попут угледних и огледних часова, различитих културних активности попут вечери посвећених неком писцу или књижевности неке земље, темтских дана или ће се , једноставно, координирати распоред обраде појединих наставних садржаја. Настава ће се ослањати на све ресурсе које школа нуди и користиће потенцијале локалне средине, али и шире могућности. Користиће се школска медијатека, кабинети и библиотека, организоваће се посете локалном музеју, галерији и библиотеци као и
--	--	--	---

			посете позориштима, музејима и културним манифестацијама у другим градовима. Део наставе су и разне платформе за учење попут Офиса 365, Мудла, ппт презентација, филмова и аудио база и звучних читанки.
--	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

II разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета

Циљ учења Страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА – разумевање говора;	– разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у	ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ Именице Именице у функцији придева	• Наставник планира број часова за сваку тему. Треба предвидети и могућност да се ученици дуже

– комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ; РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ; УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; – дијалог; ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ – писмено изражавање; – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ; СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА – интеркултурност; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ;	свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама; – разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалошких излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора; – разуме општи смисао информативних прилога (на интернету, радију, телевизији) о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања; – разуме основне елементе садржаја (актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог...) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама (исечци аудио-књига дијалошког карактера, радио-драма и других радијских снимака, краћих филмова и серија; видео спотови, прилози са јутјуба итд), у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања; –	Саксонски генитив Члан Употреба одређеног и неодређеног члана. Изостављање члана. Заменице и детерминатори Присвојне Повратне. Придеви и прилози Прилози учесталости Компаративи и суперлативи Предлози Предлози после именица (нпр. difference between) Предлози после глагола (нпр. talk to, look at). Везници Повезивање елемената исте важности: for, and, nor, but, or, yet, so. Творба речи Суфикси за именице које означавају занимања –er/or, -ist, -ician Фразални глаголи са on, off, up, down... (нпр. go on, take off, cut down). Глаголи Обнављање обрађених глаголских времена са посебним акцентом на употреби прошлих времена: Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect Used to/would за уобичајене радње у прошлости Will/going to за предвиђање Модални глаголи (may/might;	задрже на теми која их нарочито интересује; • На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима учења, планом рада и начинима оцењивања. По завршетку теме изложити радове свих ученика ради процене и самопроцене и разговарати о начину на који су учили, као и о могућој примени наученог; • Предложени садржаји су полазна тачка за разговор, који наставник може да допуни другим садржајима, при чему треба имати у виду следеће: а) интересовања ученика; б) знања која су примењива у свакодневном животу и будућем занимању и в) садржаји и начин учења садржаја су везани за активности ученика које воде ка развијању креативности; • Наставник припрема визуелне примере и презентације. Ученици могу да праве презентације у апликативном програму или на други начин, самостално, у пару или тиму. Наставник поставља критеријуме за израду презентације (садржај, однос
--	---	---	---

	разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку; – разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; – разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова савремене музике различитих жанрова. – разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; – разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима; – разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија (имејлови, поруке, писма); – проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; – разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; – разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и	must/have to; must /mustn't / needn't;) Пасивни глаголски облици и конструкције Реченица Питања (WH-questions, Tag questions) Погодбене реченице (потенцијалне, иреалне). Неуправни говор (са и без слагања времена).	слике и текста...); Слушање и реаговање на налоге и/или задатке у вези са текстом намењеним развоју и провери разумевања говора; – Рад у паровима, малим и већим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.); – Активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера за учионицу, организација тематских вечери и сл.); – Дебате и дискусије примерене узрасту (дебате представљају унапред припремљене аргументоване монологе са ограниченим трајањем, док су дискусије спонтаније и неприпремљене интеракције на одређену тему); – Обимнији пројекти који се раде у учионици и ван ње у трајању од неколико недеља до читавог полугодишта уз конкретно видљиве и мерљиве производе и резултате; – Граматичка грађа добија свој смисао тек када се доведе у везу са одговарајућим комуникативним функцијама и
--	---	---	---

	закључке; – разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма), у којима се појављују учесталије метафоре; – открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања; РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; – ИКТ; – користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама; – описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним		темама, и то у склопу језичких активности разумевања (усменог) говора и писаног текста, усменог и писменог изражавања и медијације; – Полазиште за посматрање и увежбавање језичких законитости јесу усмени и писани текстови различитих врста, дужине и степена тежине; користе се, такође, изоловани искази, под условом да су контекстуализовани и да имају комуникативну вредност; - Важан циљ у учењу страног језика у средњим стручним школама је овладавање језиком струке, и то у оноликој мери која је неопходна да се језик користи ради информисаности и оспособљености за једноставну комуникацију у усменом и писаном облику на страном језику. Тај сегмент наставе страног језика се прогресивно увећава током четворогодишњег образовања и треба да буде јасно дефинисан и усклађен са исходима везаним за квалификације струке. Неопходно је да стручна тематика која се обрађује на страном језику прати исходе појединих стручних предмета и буде у корелацији са њима. Реализација наставе језика
--	--	--	---

	програмом, користећи познате језичке елементе ; – износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.), користећи познате и једноставне језичке елементе; – започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише белешке , поруке (имејлове, СМС поруке и сл.) да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава; – резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и		струке се много више огледа у развијању рецептивних вештина него продуктивних јер је сврха учења страног језика, у првој линији, усмерена на то да се ученици оспособе да прате одређену стручну литературу у циљу информисања, праћења иновација и достигнућа у области струке, усавршавања и напредовања. • Исходи су дефинисани тако да сви ученици могу да их остваре у мањој или већој мери. Праћење и вредновање Вредновање остварености исхода вршити кроз: • праћење остварености исхода • процену и самопроцену радова • разговор • презентацију
--	---	--	--

	обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства; – пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе; – пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима; – препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима; – познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи; – препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи; – разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл); – препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на		
--	---	--	--

	страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже). преноси суштину и најважније појединости поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено; – у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;		
--	--	--	--

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Други разред
(2 часа недељно, укупно 74)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета

Циљ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика Кондициона припрема ученика (снага, брзина, издржљивост, гipкост, координација) Израда програма вежбања унапређивања моторичких способности МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ Атлетика Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања Четворобој Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Греда Гимнастички полигон	Ученик: -бира и примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – анализира и упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст; – сагледа сопствене моторичке и функционалне и примени вежбања у циљу њиховог побољшања; – сврсисходно примени усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра народни и друштвени плес; – примени основне принципе тренажног процеса и основне методе унапређивања моторичких способности; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – решава конфликтне ситуације; - примени одговарајуће вежбе у	Физичке способности Тестирање ученика тј. праћење физичког развоја и моторичких способности спроводи се на почетку и крају школске године. За ове активности планирати до 6 часова у току школске године. При планирању вежбања у припремној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање конкретног задатка. Дозирати вежбања у складу са ученичким могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимализације интензитета	Достизање циља и исхода наставе и учења Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада које се састоје из три предметне области: - физичке способности; - моторичке вештине спорт и спортске дисциплине; - физичка и здравствена култура. Организациони облици рада А. Часови физичког и здравственог образовања; Б. Слободне активности – секције; В. Недеља школског спорта; Г. Активности у природи (крос, спортски дан, излети, зимовање, летовање...); Д. Школска такмичења. Предмет се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава (до 4 часа); - практична настава (70 часова).

Проширени садржаји Вежбе на тлу – сложенији састав Висока греда Прескок Коњ са хватаљкама Вежбе у упору – сложенији састав Вежбе у вису – сложенији састав Спортске игре и активности по избору Спортске игре Рукомет, кошарка, одбојка, фудсал Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика. Активности по избору Аеробик и други фитнес програми, стони тенис, бадминтон, оријентиринг, тенис, слободно пењање Плес и ритмика Народн коло “ Моравац - коло“ Народне игре и плес из средине у којој се школа налази Народна кола и плесови по избору Ритмички елементи и састави	складу са могућностима и потребама; – самостално коригује грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима; – помаже и учествује у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност; – усклади исхрану са вежбањем; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима и преноси их друге учеснике у вежбању; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље и примењује мере предострожности код себе и других; – не конзумира енергетске напитке, психоактивне и фармаколошке супстанце и друга недозвољена средства	рада. Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика: 1. Развој снаге - без и са реквизитима, - у пару (два ученика), - на справама и уз помоћ справа. 2. Развој гipкости (покретљивости) - без реквизита и са реквизитима, - у пару (два ученика), - уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости - трчања, - спортске игре, - прескакање вијаче, - плес. 4. Развој координације - извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима. 5. Развој брзине - једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.), - штафетне игре, - извођење вежби максималном брзином. Моторичке вештине, спорт и	Број часова по темама планира се на основу, процене наставника, могућности ученика, материјално-техничких и просторних услова. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови.
--	---	---	---

Полигони Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА Физичко образовање Основни принципи тренинга Тактика спортских игара Безбедност у вежбању Улога физичке оспособљености и моторичких знања у ванредним ситуацијама Могуће конфликтне ситуације у спорту и рекреацији Примена информационих технологија у циљу продубљивање знања из спорта и рекреације Здравствена култура Физичко вежбање, здравље, репродуктивно здравље и превенција болести Хипокинезија и њене последице Редовни лекарски прегледи као мера смањења ризика у вежбању и тренингу Исхрана и вежбање – последице неадекватних дијета и употреба дијететских производа Правилна употреба додатака	која имају штетан утицај на организам.	спортске дисциплине 1. Атлетика Трчања: Усавршавање технике трчања на кратке стазе. Трчање на време на кратке стазе сходно условима (30 – 100 m). Усавршавање технике трчања на средњим и дугим стазама: Трчање умереним интензитетом и различитим темпом у трајању до 12 и више минута. Трчање 800 m ученице и 1500 m ученици на време. Скокови: - скок удаљ: једном од техника. - скок увис: једном од техника. Бацања: бацање кугле, једна од техника (ученице 4 kg , ученици 5 kg). Спровести такмичења у одељењу, на резултат, у свим реализованим атлетским дисциплинама у складу са могућностима школе (четворобој). Крос се организује једном у току школске године (ученице 800 m, ученици 1200 m). 2. Спортска гимнастика Вежбе на тлу Основни садржаји Вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут	
--	---	--	--

исхрани Ризици и последице конзумирања енергетских напитака, психоактивних суспстанци и недозвољених средстава		напред. Два повезана предмета странце удесно (улево). Премет странце са окретом за 180о „рондат“. Колут назад до става о шакама. Проширени садржаји Премет напред. Предвежбе са салто унапред. Прескок Згрчка. Разношка. Одбочка. 599 Проширени садржаји Прескоци преко коња Кругови (дохватни) Основни садржаји За ученике : - вучењем вис узнето; - вис стрмоглаво; - вучењем вис узнето; - вис стражњи, издржај; - спуст у вис предњи; - љуљање на круговима; - саскок предњихом. За ученице (дохватни кругови): - уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; - њих у згибу/уз помоћ; - спуст у вис стојећи; - вис узнето; - вис стрмоглави; - вис узнето; - вис стражњи; - спуст. Проширени садржаји Поновити основне садржаје на	
---	--	---	--

		доскочним круговима уз доскок. Разбој За ученике: Основни садржаји Паралелни разбој. Њих у упору, сед разножно, колут напред, сасед, њихање и заношка. Проширени садржаји Њих у упору, њих и зањихом склек. њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањихом упор, саскок са окретом за 180о. . 600 Предношка (окрет према притки). Став на раменима (раменски стој) За ученице двовисински разбој или једна притка вратила Основни садржаји: - наскок у увис на н/п (или узмак замахом једне ноге); - премах одножно десном/левом ногом до упора јашућег; - прехват у потхват упорном руком (до предножне) и спојено одножењем заножне премах, саскок са окретом за 90° (одношка), завршити боком према притки. Проширени садржаји Узмак са н/п на в/п одразом једне ноге. У складу са могућностима	
--	--	--	--

		ученика саставити вежбу – састав уз коришћење обе притке. Вратило – доскочно За ученике : Основни садржаји Поновити вежбе из претходног разреда Узмак уз помоћ или самостално; ковртљај напред до виса; вис узнето; вис стражњи; окрет око једне руке до виса; саскок. Проширени садржаји - ковртљај назад из упора.; - ковртљај назад из упора јашућег; - ковртљај напред из упора јашућег подхватом; - ковртљај назад из упора јашућег. Греда За ученице: Основни садржаји Вежба на ниској греди од савладаних елемената из претходних разреда. Висока греда ходање са различитим гимнастичким елементима. Проширени садржаји У складу са могућностима ученика саставити вежбу на високој греди. 3. Спортске игре и физичка активност по избору 3. 1. Футсал	
--	--	---	--

		Са ученицима усавршавати технику и тактику применом сложенијих елемената по избору наставника у складу са претходним знањима и способностима ученика. Примена усвојених елемената у игри. 3.2. Рукомет Са ученицима усавршавати технику и тактику применом сложенијих елемената по избору наставника у складу са претходним знањима и способностима ученика. Примена усвојених елемената у игри. 3.3. Кошарка Са ученицима усавршавати технику и тактику применом сложенијих елемената по избору наставника у складу са претходним знањима и способностима ученика. Примена усвојених елемената у игри. 3.4. Одбојка Са ученицима усавршавати технику и тактику применом сложенијих елемената по избору наставника у складу са претходним знањима и способностима ученика. Примена усвојених елемената у игри. 3.5. Активности по избору У складу са просторно-техничким могућностима	
--	--	--	--

		школе, наставник у договору са ученицима реализује неке од наведених активности: - Кондиционо вежбање (кружни тренинг, аеробик, елементи фитнеса и др.); - Бадминтон; - Стони тенис; - Оријентиринг; - Тенис, ; Слободно пењање 4. Плес и ритмика Основни садржаји Увежбати једно народно коло и друштвени плес Ритмички елементи и ритмичке вежбе по избору (за ученице). 5. Полигони Наставник осмишљава полигоне у складу са усвојеним моторичким садржајима. Физичка и здравствена култура Физичко образовање Упознати ученике са основним принципима тренинга. Ученицима презентовати фитнес програме за које показују посебни интерес. Упознати ученике о значају физичке оспособљености за рад и одбрану и сналажење у ванредним ситуацијама. Указивати на правила безбедности приликом вежбања. Проширити знања о	
--	--	---	--

		превентивном утицају физичког вежбања на здравље. Значај способности стечених вежбањем за сналажење у ванредним околностима. Примена савремених средстава и ИКТ-а у физичком вежбању. Здравствена култура Подсетити ученике на значај и улогу физичког вежбања у очувању здравља и могуће последице хипокинезије. Нагласити ученицима значај заштите приликом вежбања у циљу очувања репродуктивног здравља. Информисање ученика о значају лекарских прегледа као основне превентиве присутних ризика у спорту и рекреацији. Значај уравнотежене и правилне исхране за целокупан развој организма. Упознати ученике са штетношћу практиковања неадекватних дијета. Пружање информација о штетним последицама и ризицима конзумирања различитих енергетских напитака, психоактивних супстанци и других недозвољених средства на организм (штетност дувана, алкохола, дроге, прекомерне употребе фармаколошких суплемената, лекова и др.).	
--	--	---	--

ВЕРСКА НАСТАВА

Други разред

Циљеви и задаци наставе и учења предмета

Циљ верске наставе у 2. разреду средње школе јесте да се код ученика изгради свест о томе да је хришћанство Црква, тј. конкретна Литургијска заједница, као и да се ученицима скрене пажња на то да је појам личности кључни појам без кога се хришћанство не може разумети. Без правилног схватања појма личности не може се појмити то да је хришћанска вера у Бога живот а не академска доктрина, или пак идеологија. Литургијско искуство јесте подлога и оквир на коме се темељи и у коме се пројављује целокупна православна теологија, односно Литургија је догађај Цркве у коме се практично изражава православно богословље. Литургија је догађај којим Бог присуствује у свету и истовремено је откривење истинског начина постојања човека и природе.

Задаци

Ученици треба да:

Спознају да је хришћанство живот у литургијској заједници и живот за литургијску заједницу;

Уоче да је личност кључни појам у разумевању хришћанског учења о Богу и човеку;

Науче да је Бог личност и да се само у заједници личности открива;

Уоче да је подвиг неопходно средство за остварење личне заједнице с Богом у Христу у којој ће Бог бити извор нашег вечног постојања и личног идентитета;

Спознају да је Бог створио свет и човека ради јединства свега са Богом у Христу;

Уоче да Бог није напустио свет после греха првог човека;

Стекну свест о томе да Бог никад не напушта човека ма какав грех он учинио;

Уоче да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет;

Уоче сличност у структури старозаветне и новозаветне Цркве.

Теме	Исходи По завршетку теме ученик ће:	Садржаји	Начин остваривања програма
I - УВОД	- моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 2. године средњошколског или гимназијског образовања; - моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	- Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; - Рекапитулација обрађених садржаја о Богу, Цркви као богослужбеној заједници, хришћанском животу.	Катихизација као литургијска делатност заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.
II – СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	- моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; - моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан; - моћи да објасни да је човек подобје Бога зато што је способан за заједницу; - моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; - бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света; - моћи да разликује особености створеног и нествореног; - моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; - моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према	- Библијска сведочанства о стварању света и човека; - Учење Цркве о стварању света и човека; - Последице стварања ни из чега по природу и човека; - Творевина и човеково место у њој; - Свет је створен са циљем да постане Црква; - Православна иконографија о стварању света.	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: - теоријска настава (35 часа) - практична настава (2 часа) <u>Место реализације наставе</u> - Теоријска настава се реализује у учионици; - Практична настава се реализује у цркви- учешћем у литургијском сабрању;

	творевини Божјој.		
III - ПРАРОДИ -ТЕЉСКИ ГРЕХ	- моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; - моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; - моћи да објасни каква је улога човека у остваривању назначења света; - моћи да просуди о важности учествовања у литургијском сабрању за сопствено спасење; - бити подстакнут да се одговорније односи према природи; - моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; - моћи да уочи значај покајања за своје спасење.	- Библијска и светоотачка сведочанства о прародитељском греху; - Последице прародитељског греха; - Еколошки проблем као једна од последица човекове отуђености од Бога; - Превазилажење еколошке кризе је могуће повратком човека у заједницу са Богом; - Појам прародитељског греха у богослужбеним текстовима.	<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> - Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. - Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. - Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава. - Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник
IV – СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА)	- моћи да уочи да се Бог у Старом и Новом Завету открива као личност и да позива човека у заједницу са Њим; - моћи да, на примеру Каина и Авеља, закључи да је свако убиство – братоубиство; - моћи да, на примеру Ноја, схвати значење појма праслика Христа и Цркве као места спасења; - моћи да, на примеру Вавилонске куле, схвати да ни једна људска заједница мимо Бога не води остварењу човековог назначења; - моћи да разуме да је откривење Аврааму почетак остваривања Цркве у историји;	- Тајна Христова у историји спасења; - Лични однос са Богом старозаветних патријараха и праотаца; - Праслике Христа и Цркве у периоду старозаветних патријараха и праотаца.	

	- бити свестан да је за богопознање неопходан личан сусрет са Богом; - моћи да разуме да је обећање потомства дато Аврааму духовног карактера.		би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. - У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. - Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: - процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; - провером знања које ученици усвајају на часу и испитивањем ставова; Оцењивање
V - СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА)	- знати да је старозаветна вера – вера у једнога Бога; - моћи да објасни нека од старозаветних пророштава која су се остварила у личности Христовој - моћи да наведе који старозаветни догађаји јесу праслика Сина Божјег и новозаветне Цркве. - моћи да повезује догађаје старозаветне и новозаветне историје; - моћи да уочи разлику између уобичајеног значења речи пророк и њеног библијског смисла; - моћи да, на примеру пророчке делатности, увиди значај старања о социјално угроженим категоријама друштва; - моћи да схвати, на примеру Израилља, да Црква има наднационални карактер; - моћи да упореди Десет заповести са Христовим заповестима о љубави - знати да је месијанска идеја	- Повезивање појмова: Стари и Нови Израилљ; мана и Причешће, Пасха и Васкрсење, Педесетница и Силазак Светог Духа на Апостоле, Помазаник или Месија; - Месија – циљ старозаветних ишчекивања; - Откривење Бога Мојсију; - Пасха; - Давид и Соломон; - Делатност старозаветних пророка; - Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу; - Праслике Свете Тројице, Исуса Христа и Цркве у Старом Завету.	

	присутна током старозаветне историје; - моћи да промишља о сопственом месту у историји спасења;		Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: - усмено испитивање; - писмено испитивање; - посматрање понашања ученика;
VI - СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА	- моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; - моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 2. разреда средње школе.	- Мудросна књижевност; - Псалми Давидови; - Пророци Илија и Јелисеј; - Старозаветни списи у богослужењу Цркве.	<u>Број часова предвиђених за обраду и систематизацију по темама:</u> - Стварање света и човека (5 часова) - Прародитељски грех (6 часова) - Свештена историја спасења (од Адама до Израиља) (6 часова) - Свештена историја спасења (од Мојсија до Христа) (6 часова) - Старозаветна ризница (3 часа) Остали број часова предвиђен је за друге типове часа.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Други разред
(Годишњи фонд часова: 36)

Циљеви и задаци наставе и учења предмета:

Циљ учења Грађанског васпитања је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

По завршетку програма ученик ће бити у стању да:

- исказује поштовање, брани и афирмише људска права, де-мократију и владавину закона;
- критички разматра питања о различитости међу људима и утицају медија и доводи их у везу са поштовањем људских права и равноправности;
- својим понашањем показује толеранцију на различитост и не дискриминише друге људе ни по ком основу;
- препознаје ситуације и облике дискриминације, угрожености нечијих права, манипулације информацијама и проактивно делује;
- критички разматра утицај медија на развој демократије у друштву;
- проналази релевантне и поуздане изворе информација на којима заснива своје ставове о уважавању различитости међу људима; интеркултуралности, родној равноправности и слободи медија;
- у комуникацији активно слуша друге и дискутује аргументовано.

Теме	Исходи	Садржаји	Начин остваривања програма
СВИ РАЗЛИЧИТИ, А СВИ РАВНОПРАВНИ	На крају разреда ученик ће бити у стању да: – испољава у свом понашању толеранцију према различитости; – доведе у везу личне особине као димензије различитости и	Лични и друштвени идентитет Социјална дистанца Осетљиве друштвене групе. Искљученост наспрам укључености у друштво.	Предложени садржаји омогућавају да се теме посматрају не само из различитих углова већ и из различитих перспектива: вре-менске (некад–данас–сутра) и просторне (локално–глобално). Ослонци за рад на било ком садржају су кључна питања образовања за де-мократију – људска права, право и праведност, одговорност, грађанска иницијатива

МЕДИЈИ ЗА ГРАЂАНЕ И	дискриминацију; – превиђа последице одрастања деце миграната у усло вима одвојености од породице, дома, отаџбине; – наведе облике дискриминације; разликује ситуације укључености наспрам искључености у друштвени живот заједнице; – аргументује значај супротстављања различитим врста ма стереотипа и предрасуда; – разликује интеркултуралност од мултикултуралности; – аргументовано дискутује о родној равноправности и родно заснованом насиљу у свету и Србији; – наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; – наведе најзначајније институције и документа у Србији и Европској унији које се баве заштитом равноправности – доводи у везу слободу медија и развој демократије; – препознаје примере говора мржње у медијима; – критички разматра питање цензуре и сензационализма у медијима, границе између права на информисање и права на заштиту приватности; – наведе принципе новинарске	Дискриминација. Родно засновано насиље. Борба жена за равноправност. Повереник за заштиту равноправности. Стереотипи, аутостереотипи, хетеростереотипи, предрасуде, стигматизације, сегрегација. Ејџизам. Особе другачије сексуалне оријентације и њихова права. Особе са инвалидитетом. Националне мањине. Интеркултуралност и мултикул туралност. Невладине организације Слобода и одговорност медија. Професионална етика новинара. Говор мржње у медијима. Цензура медија. Стереотипи у медијима.	и међузависност различитих утицаја. . У овом концепту Грађанског васпитања питања комуникације, сарадње и решавања конфликта немају статус теме али наставник све време води ученике имајући у виду ове вештине, које се постепено развијају кроз разли-чите садржаје. Свака дискусија је прилика да се ученици подстичу на активно слушање, аргументовање, нападање проблема а не особе, као и на друге вештине конструктивне комуникације. Након избора садржаја којим ће се бавити, ученици, орга-низовани у мање групе или парове, треба да испланирају истра-живање које не мора да буде велико и сложено али треба да буде реално изводљиво и да садржи потребне кораке. У истраживачким активностима ученици ће у највећој мери користити стандардне технике друштвених наука као што су прикупљање података, по-сматрање, интервјуисање, анкетирање, биографска метода, студија случаја, рад на тексту, испитивање ставова, анализа података или понашања. Наставник ће помоћи ученицима да, уколико буде по-ребно, припреме различите чек-листе или једноставне инстру-менте за испитивања знања, ставова и вредности, као и да на одго-варајући начин обраде добијене податке. Наставник подстиче ученике да осмишљавају што разновр-сније начине истраживања и да развијају критички однос према добијеним подацима, пре свега у смислу њихове тачности. 1. Међупредметне компетенције – Компетенција за целоживотно учење; – Сарадња; – Решавање проблема – Одговорно учешће у демократском друштву; – Рад са подацима и информацијама; – Дигитална компетенција;
-----------------------------------	---	---	---

ГРАЂАНИ ЗА МЕДИЈЕ	етике; – критички се односи према комерцијалним програмима у медијима; – препозна примере манипулације информацијама у медијима; – предвиђа у ком правцу ће се медији у будућности развијати.	Информације од јавног значаја. РТС медијски јавни сервис Србије. Он лајн медији. Заступљеност осетљивих друштвених група у медијима. Истраживачко новинарство. Сензационализам у медијима. Комерцијални програми у медијима. Будућност медија.	– Комуникација; – Одговоран однос према околини; – Одговоран однос према здрављу; – Предузимљивост и оријентација ка предузетништву. 2) Међупредметна интеграција се остварује кроз планирање и реализацију пројектне и тематске наставе, повезивањем садржаја из различитих предмета, а међувршњачка и међушколска корелација осим већ поменуте наставе и вршњачком едукацијом; 3) У настави грађанског васпитања користимо све расположиве ресурсе у школи и локалној средини ; 4) Наставник користи различите методе са циљем што квалитетнијег стицања знања ученика; 5) ИКТ ће се користити на часовима применом различитих наставних метода.
---------------------------------	--	---	---